

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ÇEVRE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı

7 Mart 2023 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Muhammet Balta'nın, 6 Şubatta meydana gelen Kahramanmaraş merkezli deprem felaketine ilişkin açıklaması

III.- KARARLAR

1.- Tali komisyon olarak (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin geneliyle birlikte 10, 12, 16, 21, 25, 29 ve 36'ncı maddeleri üzerinde görüşme yapılmasına ilişkin karar

2.- (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyonunda görüşülen maddeleriyle birlikte genel uygunluk görüşünün esas komisyon olan Tarım, Orman ve Köyİşleri Komisyonuna sunulmasına ilişkin karar

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.-Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker ve Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz ile 203 Milletvekilinin Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4972) (Tali Komisyon)

ÇEVRE KOMİSYONU

2'nci Toplantı

7 Mart 2023 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Çevre Komisyonu saat 15.05'te açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Muhammet Balta, 6 Şubatta meydana gelen Kahramanmaraş merkezli deprem felaketine ilişkin açıklama yaptı.

Tali komisyon olarak (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin geneliyle birlikte 10, 12, 16, 21, 25, 29 ve 36'ncı maddeleri üzerinde görüşme yapılması,

(2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyonunda görüşülen maddeleriyle birlikte genel uygunluk görüşünün esas komisyon olan Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna sunulması,

Kabul edildi.

Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker ve Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz ile 203 Milletvekilinin Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin (2/4972), geneliyle birlikte 10, 12, 16, 21, 25, 29 ve 36'ncı maddeleri üzerinde görüşme yapıldı ve genel uygunluk görüşünün esas komisyon olan Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna sunulması kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 17.53'te toplantıya son verildi.

7 Mart 2023 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.05

BAŞKAN: Muhammet BALTA (Trabzon)

BAŞKAN VEKİLİ: Muhammet Müfit AYDIN (Bursa)

SÖZCÜ: Sadir DURMAZ (Ankara)

KÂTİP: Barış AYDIN (Ankara)

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Çevre Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarım, kamu kurum ve kuruluşlarımızın, sivil toplum kuruluşlarımızın kıymetli temsilcileri, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli kardeşlerim, Çevre Komisyonumuzun 27’nci Yasama Döneminin Altıncı Yasama Yılıının 2’nci Toplantısı’nı açıyorum.

Toplantımızın hayırlı olmasını temenni ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Muhammet Balta’nın, 6 Şubatta meydana gelen Kahramanmaraş merkezli deprem felaketine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Öncelikle 6 Şubatta Kahramanmaraş merkezli meydana gelen deprem felaketinde hayatlarını kaybeden vatandaşlarımıza, kardeşlerimize Cenab-ı Allah’tan rahmet diliyorum. Yaralananlara da Cenab-ı Allah acil şifalar versin diyorum. Hepimizin başı sağ olsun, milletimizin başı sağ olsun. Cenab-ı Allah bu tür felaketleri bir daha yaşatmasın temennimiz.

III.- KARARLAR

1.- Tali komisyon olarak (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi’nin geneliyle birlikte 10, 12, 16, 21, 25, 29 ve 36’ncı maddeleri üzerinde görüşme yapılmasına ilişkin karar

BAŞKAN MUHAMMET BALTA - Gündemimizde Kocaeli Milletvekilimiz İlyas Şeker ve Kırklareli Milletvekilimiz Selahattin Minsolmaz ile 204 milletvekili tarafından Meclis Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça Komisyonumuza tali komisyon olarak havale edilen (2/4972) esas numaralı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yer almaktadır.

Öncelikle kısa bir bilgi vermek istiyorum: Bugün, gündemimizde yer alan kanun teklifinin esas komisyonu Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonudur. Çevre Komisyonu olarak söz konusu teklifi tali komisyon olarak görüşeceğiz. İç Tüzük’ümüzün 23’üncü maddesi kapsamında tali komisyon, havale edilen kanun teklifinin tümü veya bazı maddeleri veya kendilerini ilgilendiren yönü üzerinde esas komisyona görüş bildiren komisyondur. Bu kapsamda teklifin geneliyle Komisyonumuzu doğrudan ilgilendiren 10’uncu, 12’nci, 16’ncı, 21’inci, 25’inci, 29’uncu ve 36’ncı maddeler üzerinde görüşme yapılmasını uygun görürseniz oylarınıza sunacağım.

Sayın milletvekillerimiz geneli üzerinde teklifin istedikleri maddesi hakkında konuşabilecekler. 10’uncu, 12’nci, 16’ncı, 21’inci, 25’inci, 29’uncu ve 36’ncı maddeler ise ayrıca görüşülecektir.

Teklifin geneliyle birlikte 10’uncu, 12’nci, 16’ncı, 21’inci, 25’inci, 29’uncu ve 36’ncı maddeleri üzerinde görüşme yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER**A)KANUN TEKLİFLERİ**

1.-Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker ve Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz ile 203 Milletvekilinin Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4972) (Tali Komisyon)

BAŞKAN MUHAMMET BALTA - Teklifin geneli üzerinde görüşme yapacağız daha sonra da söz konusu maddeleri tek tek görüşeceğiz.

Teklifin geneli üzerine görüşmelerimizde öncelikle ilk imza sahiplerine sonra Değerli Bakan Yardımcımıza söz vereceğim. Kıymetli milletvekillerimiz açısından da üyelerimiz öncelikli olmak üzere söz isteyen herkese söz vereceğim.

Değerli Komisyon üyelerimiz, şimdi, teklifin ilk imza sahiplerinden Kocaeli Milletvekilimiz İlyas Şeker’in verilen teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmesini istirham ediyorum.

Sözü Sayın Şeker’e bırakıyorum.

Sayın Şeker, buyurun.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, kıymetli milletvekili arkadaşlarımız, kurumlarımızın değerli bürokratları; Selahattin Bey ve diğer milletvekili arkadaşlarımızla birlikte vermiş olduğunuz kanun teklifi hakkında genel bir bilgi aktarmak istiyorum.

Öncelikle, kanun teklifi tarımla ilgili maddeler içeriyor ve aynı zamanda ormanla ilgili maddeler içeriyor. Tarımla ilgili konuları Selahattin Bey ağırlıklı olarak o ifade edecekler, ben ormanla ilgili olan konuları sizlerle paylaşmak istiyorum. Neler getiriyor, değişikliklerde neler var?

Tabii, burada, özellikle arazide karşılaşılan, bölgelerimizde karşılaşılan birçok problemli, sıkıntılı konular vardı. Onların düzeltilmesi ve günün şartlarına uygun hâle getirilmesine yönelik genel olarak düzenlemeler var. Bunlardan özellikle mesela orman alanlarına dökülen inşaat atıkları, molozlarla ilgili verilen cezalandırma düşüklüğü nedeniyle uygulamada ciddi sıkıntılar yaşanıyordu. Bununla ilgili yeni bir düzenleme getiriliyor ve ormanların korunmasına yönelik olarak ilave bir madde olarak ekleniyor. Özellikle bu mesele bizim bölgelerde çok yaşanmaktadır. İstanbul tarafındaki hafriyatların, inşaat atıklarının, özellikle işte Kocaeli tarafındaki orman alanlarına kaçak dökümleriyle ilgili, onun önüne geçilmesiyle ilgili bir düzenleme var.

Yine, orman alanlarında madencilige izin verilmiş olan alanların daha sonradan ağaçlandırılması için, bu bozulmuş olan alanlara atık dökülmesiyle ilgili genelde belediyelerin talebi olması hâlinde belediyelere veriliyordu, eğer belediyelerin ihtiyacı bu anlamda yoksa bunu bakanlık kendisi de dışarıya ihale edebilecek. Bununla ilgili bir düzenleme var.

Yine, orman alanlarına yapılan kaçak yapılarla ilgili orman idareleri direkt müdahale edemiyordu ve bu anlamda büyük sıkıntılar, problemler yaşanıyordu, bir sürü yasal prosedürler vardı, onlar tamamlanıncaya kadar binalar da tesis de yapılmış, bitmiş oluyordu. Şimdi, bu yapılan düzenlemede orman alanında kaçak bir yapılaşma varsa anında orman idaresi ona müdahale edecek, anında yıkabilecek, eğer bitmişse ona el koyup kendi ihtiyacı varsa kullanabilecek şeklinde düzenlemeler var.

Yine, özellikle ormanlarda yapılacak kesimlerle ilgili, nakliyelerle ilgili bir damgalama uygulaması vardı. Bunun da günün teknolojik şartlarına uygun olarak dijitalleştirilmesi yönünde birçok maddede bununla ilgili düzenlemeler var.

Yine, özellikle köylerde yaşayan vatandaşlarımızın herhangi bir felaket anında köydeki binalarının bakımı, onarımı, tamir ve tadilatı için ağaca ihtiyaç varsa burada o kişilerin muhtaç olup olmadığına bakılıyordu. Şimdi afet anında muhtaçlığa bakılmaksızın o köyde yaşayan her vatandaş bu haktan istifade edebilecek. Böyle bir düzenleme getiriliyor.

Yine, orman alanlarındaki kesim, çalışan orman işçileri veya orman kooperatifleriyle ilgili düzenlemeler getiriliyor. Örneğin, orman işçisi olarak köylerde çalışan vatandaşların sigortalarını yaptırmaları hâlinde orman idaresinin yüzde 5 fazla bir ödeme yapacağıyla ilgili düzenlemeler var. Yine, kooperatiflerle ilgili, özellikle sanayi ürünlerinin direkt orman idaresi tarafından satılmasıyla ilgili düzenlemeler var.

Yine, bunun dışında, bizim bölgede de Kocaeli’de de yaşadığımız ormanla ilgili çok önemli sıkıntılar vardı, mükerrer orman kadastroları vardı, özel orman konuları vardı. Bunlarla ilgili de yine burada düzenlemeler getiriliyor. Örneğin, bizim bölgede, Karamürsel Dereköy diye bildiğimiz bölgede maalesef 1954 yılından itibaren maki tefrik komisyonu çalışmaları var, 2/B çalışmaları var, orman çalışmaları var ve sınırlar birbirlerine girmiş. Birinin “okey” dediğini bir sonraki çalışma iptal etmiş. sonra normal kadastro gelmiş, tapu çıkarmış derken gerçekten içinden çıkılamayacak bir duruma dönmüş ve şu anda, bir öncekinde orman olduğu hâlde, sonraki çalışmalarda orman olmadığı için ne olur ne olmaz diye orman idareleri bununla ilgili davalar açıyorlar. Şu anda 3 bine yakın açılan dava var ve iki yıldan beri henüz tebligatları bile yapılamadı. Bu problemlerin giderilmesine yönelik, orada bugüne kadar yapılmış olan bütün orman kadastrolarını yok sayıp yeniden orman kadastro yapıp askıya çıkarılıp ona göre de kesinleştirilmesi öngörülüyor. Dolayısıyla bu mükerrerlik de ortadan kaldırılmış oluyor. Bizim bölgeyi örnek verdim ama Türkiye’de birçok yerde bununla ilgili böyle sıkıntılar var.

Bir başka konu, yine, özel ormanlarla ilgili. Şu anda mevcut yönetmeliklerde 30 dönümün altındaki alanlarda özel orman uygulaması yok, ancak daha önceden yapılmış olan -yine bizim bölgede var şu anda- 2.500’ün üzerinde parsel var, her bir parselin büyüklüğü 250 metrekare ve bunlar özel orman statüsünde. Özel orman statüsünün de özelliği şu: Tek başınıza kullanamıyorsunuz, oradaki bütün parsellerin tamamı toplanıp bir yönetici atamaları gerekiyor, o yönetici aracılığıyla kullanabiliyorsunuz; artı, yüzde 6 inşaat hakkı var, 250 metrekareye yüzde 6 inşaat dersiniz 12-15 metrekarelik bir inşaat alanı olabiliyor. Böyle sıkıntılar, problemler vardı. Bunların giderilmesine yönelik olarak Orman Kadastro Yönetmeliği’ndeki 30 dönümlük ölçüyü de sınır olarak 30 dönümün altındaki bu tür parsellerdeki özel orman şerhinin kaldırılmasıyla ilgili bir düzenleme var.

Yine, bizim bölgede var, tahmin ediyorum, başka yerlerde de vardır ama buradaki madde direkt bizim bölgeyle ilgili, isim olarak hitap ediyor. Normal kadastro çalışmaları geçmiş, daha sonradan 2/B çalışması yapılırken o bölgede bilirkişilerden bir tanesi “Ya, bu bölgelerde bir yangın olmuştu.” demiş ama yangınla ilgili ne Orman Genel Müdürlüğünde ne bölgedeki işletmelerde ne itfaiye birimlerinde ne belediyenin itfaiye birimlerinde, hiçbir yerde resmi bir evrak yok. Oradaki bilirkişinin “Bu bölgelerde bir orman yangını olmuştu.” İfadesiyle, orada 2/B yapılamayacağı konusunda bir düzenlemeyle tutanak tutuluyor. Bununla ilgili bu bölgede bir inceleme yapılsın, eğer gerçekten kayıtlarda, Orman Genel Müdürlüğünde, itfaiyesinde, işletme müdürlüklerinde, belediyenin itfaiyelerinde herhangi bir kayıt filan yoksa burada 2/B çalışmalarının yapılmasıyla ilgili düzenleme var.

Onun dışında, yine, burada, daha önceden, kanun ilk çıktığında “Çevre ve Orman Bakanlığı” olarak geçiyordu Bakanlığın ismi, şimdi Tarım ve Orman Bakanlığı olduğu için oradaki “çevre” ifadelerinin “Tarım ve Orman”a dönüştürülmesiyle ilgili düzenlemeler var.

Evet, Başkanım, genel olarak ormanla ilgili genel konular bunlar ama daha sonra maddelerle ilgili görüşme olduğu zaman da ihtiyaç olursa, soru olursa onlara da cevap verebiliriz.

Tarımla ilgili yapılan düzenlemeleri Selahattin Bey aktarabilir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Şeker, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, ilk imza sahiplerinden Selahattin Minsolmaz.

Sayın Minsolmaz, buyurun.

SELAHATTİN MİNSOLMAZ (Kırklareli) – Sayın Başkanım, çok kıymetli Komisyon üyeleri, milletvekili arkadaşlarım, Değerli Bakan Yardımcım, kıymetli bürokratlarımız, kıymetli sivil toplum örgütlerinin temsilcileri ve değerli basın mensupları; ben de öncelikle Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'mizin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Yaşanan büyük depremde yaşamını yitiren vatandaşlarımıza başsağlığı, tedavi gören yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum.

Dünyada ekonomik, sosyal ve çevresel açıdan yaşanan bütün gelişmelerden -başta küresel iklim değişikliği olmak üzere- tarımsal üretimin etkilendiği bir gerçektir. Nüfus artışı, kentleşme, göç, gıdaya olan talebin artışı, doğal kaynakların ve üretimin planlanmasını da zaruri kılmaktadır. Bu sebeple, tüm kaynakların sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde verimli kullanılması ve bu doğrultuda yasal düzenlemeler yapılması hem üretim hem de üreticinin korunması için elzemdir. Bunun sağlanması ve ülkemizin, insanımızın güvenliği ve gıda güvencesi için üreticilerimizin, üretim süreçlerimizin ilk başlangıcından sonuna kadar pazar sorunu yaşamadan ve emeklerinin karşılığını alabilecekleri şekilde, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak gerekli yasal düzenlemeleri yapmamız gerekmektedir.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; kanunun tarımla ilgili olan maddelerin özü itibarıyla üretimin planlanmasıyla ilgili çok önemli maddeler bulunmaktadır.

Pandemi, kuraklık ve diğer afetler, savaşlar ve krizler, göçler çok yakın zamanda bütün dünyaya göstermiştir ki tarım bir millî güvenlik meselesidir. Dolayısıyla gıda ve tarım alanında ülkemiz için risk teşkil eden sorunların ortadan kaldırılması, halkımızın refah seviyesinin artırılması için başta mevzuatımız olmak üzere hedeflerimizin, projelerimizin ve programlarımızın eş güdümlü bir biçimde millî tarım ve gıda stratejisi çatısı altında toplanarak üreticimizin her alanda desteklenmesi temel politikamızdır. Bu temel politika doğrultusunda ciddi anlamda tarımda üretim yapan, gerek bitkisel üretim gerek hayvansal üretim yapan üreticilerimize destekler verilmiş ve yirmi yıllık süreçte 803 milyar lira gibi önemli bir destek üreticilerimize sağlanmıştır.

Tabii ki bu bahsi geçen kanunumuzun tarımla ilgili maddeleri -Sayın Bakanım, sizin de ifade ettiğiniz gibi- Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonumuzun yarın yapacağı toplantıda kapsamlı görüşülecektir. Tali Komisyon olarak Çevre Komisyonunuza ki maddeler İlyas Bey tarafından zikredilmiş, sonra madde madde kapsamlı olarak Sayın Bakan Yardımcımızın ve bürokratlarımızın da vereceği bilgilerle desteklenecektir ama tarımla ilgili maddelerin temelinde tarımsal üretimin planlanması, Tarım Bakanlığının üretim açısından hangi ürünlere bu konuda üretim yapılacağı hususunda önemli bir madde vardır.

Diğer taraftan, artan nüfus ve kentleşmeye olan talebin, doğal kaynakların etkin şekilde kullanılmasına imkân sağlayacak planların zorunlu olmasından tarım politikalarının amaçları, ilkeleri ve öncelikleri doğrultusunda ülkemizde tarımsal üretimi planlamak ve gıda güvenliğini sağlamak için, gıda güvencesi, gıda güvenliğinin temini için üretim öncesinde Bakanlıktan izin alınmasını belirleyen

önemli bir madde vardır. Yapılacak bu düzenlemelerle arz-talep durumuna göre üretim gerçekleştirecek kaynakların sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde verimli kullanılması hedeflenmektedir. Aynı doğrultuda kanun teklifiyle tarımsal üretimin sürdürülebilirliği amacıyla üreticinin üretim sürecinin başından sonuna kadar desteklenmesini ifade ettiğimiz maddede özellikle sözleşmeli üretim modelinin üretici lehine avantajlarla takviye edilerek yaygınlaştırılması önem arz etmektedir.

Burada yine diğer önemli bir madde, tarımla ilgili önemli bir madde atıl kalmış tarım arazilerinden faydalanılmasının bir zaruret olması. Ülkemizde artan gıda ihtiyacı, hatırlıyorsanız pandemiyle beraber Sayın Cumhurbaşkanımızın da “Ekilmedik 1 metrekare tarım alanı kalmamalıdır.” söylemi üzerine tabii bunun bir yasal çerçeve içine oturtulup tarım alanlarının özel mülkiyete konu olan kişiler, sahipleri tarafından da ekilmemesi hâlinde bunların kiralanması suretiyle üretime katılması ve bir şekilde ihtiyaçlarımızın karşılanması, atıl tarım arazileri üzerinde kiralama suretiyle tarımsal faaliyet yaptırılması maddesi bulunmaktadır.

Özü itibarıyla -Sayın Bakanım- tarımla ilgili maddelerimiz bu şekildedir, ben bu şekilde arz etmek isterim.

Komisyon çalışmalarının hayırlı olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Çok teşekkür ediyorum Sayın Minsolmaz.

Şimdi de Tarım ve Orman Bakanlığından çok Değerli Bakan Yardımcımız Ebubekir Gizligider’e söz vermek istiyorum.

Sayın Gizligider, buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; hepinizi Bakanlığımız adına saygıyla selamlıyorum.

Elbette, sayın milletvekillerimize ve her birinize teşekkürü bir borç biliyorum çünkü uzun zamandır tarım politikaları konuşulduğunda keza ormancılığa dair bahisler mevzuya geldiğinde bu değişiklikler aslında zikredilmişti, bunlarla ilgili yoğun bir çalışma yapıldı, biz de kendilerine katkı vermeye gayret etik ve bize göre özellikle tarım bölümü ayrı bir reform, orman bölümünde ise başta orman köylülerimizin refahını, ayrıca çevre duyarlılığını, ayrıca orman emvalinden kaynaklı refahı artırıcı maddeleri içeren önemli bir paketle karşınıza geldik.

Elbette, burada ortalama bir özet yapacak olursak tarım kısmıyla ilgili olarak en önemli maddemiz belki de ürün ve üretimin planlaması olacaktır çünkü yıllardır konuşulur ki kim nereye ne kadar ekecek, bunun kararını kim verecek? Evet, artık biz bu sorunun net bir şekilde cevaplanmasını istiyoruz, net bir şekilde devletin bütün bilgileriyle, bütün birikimiyle, bütün mevzuatıyla buna hâkim olmasını istiyoruz. Yani en basit şekliyle anlatacak olursak -hatta depremin ilk günlerinde bile haber olmuştu- işte, Konya Ovası’nda bu yıl bine yakın obruk oluştu. Şimdi bu obruklar niye oluştu? Malumdur ki suyun olmadığı bölgede su isteyen bir üretimin yoğunlaşması. Dolayısıyla, biz burada öncelikle suyu kendimize esas aldık; bu üretim modelinde temel saikimiz suyun nerede, ne şekilde kullanılacağı. Aslında Anadolu toprakları bu sorularımıza cevabı vermiş ama biz bir süre belki de bu cevaplara kulağımızı tıkamışız, biz yeniden açmaya çalışıyoruz. O da şudur ki: Her bölgenin aslında tarihsel bir üretim mirası söz konusu. Biz bu üretim mirasını ihracatın, ithalatın, ülke içindeki ihracatımızın, endüstrimizin tamamının planlanarak bir coğrafi desen modeline çevirmeye gayret ediyoruz; tarımda belki en önemli maddemiz bu olacak.

Yine, sayın vekillerim buyurdular, bu kapsamda boş tarım arazisi olsun istemiyoruz. Bunlar bazen miras hukukunun cilvelerinden kaynaklı, bazen göç, bazen çarpık kentleşme kaynaklı. Bizim tahminlerimiz odur ki yaklaşık yüzde 17'ye varan bir oranda Türkiye’de boş tarım arazisi var. Şimdi, biz bununla ilgili de inşallah, ciddi tedbirleri huzurunuzda getirmek istiyoruz.

Yine sözleşmeli üretim yıllardır konuşulur ama bir türlü başlayamadı. Belki bazı ürünlerde fiilen başladı ama bunun hukuki çerçevesinin ne olacağı, burada hukuki korumanın ne olacağı, çiftçinin ne şekilde korunacağı, üreticinin, keza tüketicinin ne şekilde korunacağı önemli bir madde olarak huzurunuzda olacak.

Yine, efendim, çok ciddi bir şekilde tarımsal destekler söz konusu ama burada bir şikâyet var. O da şu: “Çiftçi Kayıt Sistemi” dediğimiz kısaca “ÇKS” dediğimiz sistemde varsanız bu desteklerden faydalanabiliyorsunuz ama başka sistemlerde var iseniz buradan faydalanamıyorsunuz. Bir maddemiz de bunu içeriyor yani ÇKS dışındaki Bakanlık kayıtları da bu desteklerden faydalanmak için yine geçerli olacak.

At Yarışları Hakkında Kanunu’nda tedricî cezalandırmayı öngören, aslında tam bir adaleti öngören, sektörün de istediği bir maddemiz söz konusu.

Yine, orman tarafında, sayın vekilim ayrıntılarıyla söylediler, orman köylülerinin refahını artırıcı maddeler var. Yine, dijitalleşme kapsamında, dijital barkod sistemine geçmeyi arzu ediyoruz; bununla ilgili 4-5 maddemiz var. Yine, çevreyi ve ormanı kirletenlere ilişkin, evet, genel hükümlerde bazı müeyyidelerimiz olmakla birlikte, biz özel hükümler getirerek bu cezaların artırılmasını talep ediyoruz. Yine, malum, hepimizin ciğerlerinin yandığı, özellikle iki yıl önceki orman yangınlarında yoğun olarak yaşadığımız, bu orman yangınlarında faillerin, kasti olarak faillerin cezalarının Ceza İnfaz Kanunu kaynaklı indirimlerden faydalanamayacakları oranda artırımını öngören maddelerimiz var. Kabaca, bu şekliyle özetleyebilirim. Şimdi ayrıntılara girdiğimizde de inşallah -bürokratlarımız da burada- sorulara cevap vermeye gayret edeceğiz Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Evet, Sayın Gizligider, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi de görüşlerini belirtmek üzere saygıdeğer Komisyon üyelerimize söz vereceğim.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Elbette, buyurun Sayın Çepni.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Öncelikle katılımcı kurumlarla ilgili bir bilgi verebilir misiniz? Hangi kurumlar geldi? Hangi kurumları çağırdık? Ve mümkünse bizlerden önce onları dinlesek.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Çepni, gündemi oluşturduk. Bunun sıralamasında, çok değerli Komisyon üyesi milletvekillerimizden sonra katılan diğer milletvekillerimize, ondan sonra da kamu kurum ve kuruluşlarından gelen -isteğe bağlı- arkadaşlarımıza ve sivil toplum kuruluşlarımıza söz vereceğiz.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Kim olduklarını açıklayabilir misiniz?

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Evet, ben buradan Orman Genel Müdürlüğümü görüyorum, değerli Daire Başkanını görüyorum.

Diğer katılımcılar da kendilerini tanıtınsınlar lütfen.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Hoş geldiniz, teşekkür ediyorum.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkür ederiz.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Size de teşekkürler Sayın Çepni.

Sayın Bakan, buyurun.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Depremde hayatını kaybeden yurttaşlarımızı rahmetle anıyorum, yaralılara da acil şifalar diliyorum. Hep beraber inşallah bu yaraları mümkün olan en kısa sürede sararız.

Şimdi, bu düzenlemede bizim Komisyonumuzu ilgilendiren maddeler var yani buraya Tarım ve Orman Bakanlığı olarak getirdiğiniz, milletvekili arkadaşlarımızın hazırladığı, birlikte hazırladığınız, birlikte değerlendirdiğiniz bir yasal düzenleme bu. Ama burada en önemli şey, aslında, Türkiye’de iklimi ilgilendiren yani iklim krizi sebebiyle yapılan tüm çalışmaların, bir iklim müzakereciliğinin, iklim başmüzakerecisi Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla istişare içinde yapılması gerektiğidir çünkü ormansızlaşmayla ilgili konu sadece sizin Bakanlığınızı ilgilendiren bir konu değil. Glasgow’da geçen sene yapılan Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Taraflar Konferansı’nda 100’ün üzerinde ülkenin imzaladığı bir deklarasyon var, bizim adımıza da orada bunu Çevre ve Şehircilik Bakanlığında İklim Başmüzakerecisi Mehmet Emin Birpınar arkadaşımız imzaladı. Dolayısıyla, ormansızlaşma, sulak alanlar doğrudan iklim krizini ilgilendiren konular. Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla birlikte hazırlanması gereken ormanla ilgili konuların, tabii enerji politikalarının da bir koordinatör bakanlık gibi düşünülerek o şekilde hazırlanması ve burada Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bürokratlarının da olması gerektiğini düşünüyorum; bunu bir eleştiri olarak söylüyorum.

Kim var Çevre ve Şehircilik Bakanlığından?

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ÇEVRE DENETİM DAİRE BAŞKANI BARIŞ ECEVİT AKGÜN – Ben varım efendim.

MURAT BAKAN (İzmir) – Çevre Denetim Daire Başkanı yani iklim müzakereciliğine ilişkin bir şeyi yok arkadaşımızın. Ben ne Glasgow’da ne de Mısır’da Sharm El-Seyh’de görmedim yani onun alanı değil benim söylediğim. Yine de bu eksikliği değerlendirmek istiyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Bakanlık, bir defa benim açımdan iklim kriziyle ilgili konularda sınıfta kalmış bir bakanlık. Yani, çok şey var söylenecek. Biz çok uzun süre bir çalışma yaptık, sizin Bakanlığınızın bürokratları, Devlet Su İşlerinin bürokratları da katıldı, hatta raportör arkadaşlar sizin Bakanlığınızda. İklim değişikliği ve kuraklıkla mücadeleyle ilgili bir Meclis araştırması komisyonu kuruldu, Sayın Yusuf Ziya Yılmaz, Sayın Sibel Ersoy’la o Komisyonunda biz beraber çalıştık, ben de vardım, başka milletvekili arkadaşlarımız da vardı ve bunun sonunda çok kapsamlı bir rapor hazırladık ama bu rapora ilişkin Bakanlığın yaptığı en ufak bir şey yok. Bakın, o raporda biz gittik, yerinde inceleme yaptık; mesela, Kırşehir Seyfe Gölü’nde TİGEM’in sulu tarım yaptığı arazisi var. Seyfe Gölü bitmiş yani yüz binlerce flamingo havalandığında gökyüzünün karardığı bir göldü Seyfe Gölü, şu an yok; TİGEM o gölü kurutmuş ve şu an hâlâ orada yer altından su çekerek sulu tarım yapmaya, hayvancılık yapmaya orada devam ediyor.

Yine, bizim orada tespit ettiğimiz konulardan biri, Konya kapalı havzasında ciddi anlamda kuraklık var. Göksu Nehri’nden su getiriyorsunuz oraya Mavi Tünel’le -2015’te sanırım açıldı tünel- ama o da zaten yanlış bir iş, kökten yanlış bir iş çünkü havzalar arası su transferi hem istilacı türlerin gelmesine, yayılmasına sebep oluyor hem de suyu aldığınız havzada biyolojik çeşitliliği etkiliyor; o suyu aldığınız havzadaki nehrin döküldüğü noktada suyu azaldığı için oradaki tarım bölgelerinde sularda tuzlanma oluyor yani bir sürü olumsuz özelliği var ama bu devam ediyor. Orada ürün desteğini değiştirmekle ilgili yapılan hiçbir çalışma yok, biz o zaman söylemiştik, şeker pancarını stratejik ürün olarak Konya

kapalı havzasında belirlemişsiniz; burada -o zaman sizin yetkiliniz söyledi- hâlâ stratejik ürün. Yani bir bürokrat -sizin bürokratlarınız oldu- o kitapçığı, Türkiye Büyük Millet Meclisinin raporunu alıp okumaz mı? Okumamış.

Devlet Su İşleri... Bütün sulak alanları yaptığınız barajlarla, göletlerle “Onun sonuçları ne olur?” diye düşünmeden kuruttunuz. Burdur Gölü’nün yüzde 60’ı yok olmuş. Dünyada dik kuyruklu ördeğin olduğu, ürettiği bir alandı Burdur Gölü, şu an dik kuyruklu ördek yok.

Dolayısıyla, bir başka konu; bizim için yani çevresel açıdan ormanlar -iklim konusuyla ilgili çalışan bir milletvekili olarak söylüyorum- en önemli karbon yutak alanımız, sulak alanlar ve orman; her ikisi de sizin Bakanlığınıza bağlı, her ikisinde de ciddi sıkıntı var.

Yine, Orman Genel Müdürlüğünün bütçesiyle ilgili, o zaman önceki Bakan -hani Bakanlıktan affını isteyen ama affını istediğinden kendisinin de haberi olmayan- Bekir Pakdemirli “Biz orman ürünleri satarak cari açığı kapatıyoruz.” demişti ve o zaman dönemin Orman Genel Müdürü de -aynı arkadaş devam ediyor mu, bilmiyorum- aynı şeyi tekrar etmişti: “Biz cari açığı kapatıyoruz, şu kadar çok orman ürünü satıyoruz.” Biz ormanı yaşam kaynağı olarak görüyoruz, iklim krizine karşı en çok direnç gösterecek alanlar olarak görüyoruz ama ne yazık ki Bakanlığınız, şu anki Bakanınız da aynı şekilde, o da aynı şeyi tekrar etti. Çünkü bütçe değerlendirmelerinden bunu görüyoruz. Nasıl bütçeden görüyoruz? Bakanlığın Orman Genel Müdürlüğünün 2020 Faaliyet Raporu’nda genel bütçeden aldığı pay 1 milyar lira, orman arazilerinin madenlere kiralanmasından gelen öz geliri 2,6 milyar lira, orman ürünleri satışından yani keresteden, yongadan vesairenden aldığı gelir 7 milyar lira. Yani bir genel müdürlük düşünün, ormanları koruması gereken genel müdürlük, devletten aldığı bütçenin 7 katını orman ürünleri satarak alıyor; 2,5 katını orman arazilerini madenlere kiralamaktan dolayı elde ediyor. Yani bu bakış açısının çarpıklığını vurgulamak istiyorum. Yani siz “Ormanla ilgili, ormanı koruyacak bir şey getirdik.” diyorsunuz ama işin aslı böyle değil.

Peki, geçen sene ne? Yine bir soru önergesi verdim ben Bakanlığınıza. Sizin Bakanlığınızın bana verdiği yanıt diyor ki: “Ormancılık faaliyetleri için arazi izin bedeli gelirleri kategorisinde 2 milyar 259 milyon lira tahsil edilmiş. Yine endüstriyel odun üretimi 27,7 milyon metreküp, yakacak odun üretimi 4,1 milyon metreküp.” Yani Orman Genel Müdürlüğü orman ürünleri satışından 2021 yılı için 13 milyar lira gelir elde etmiş. Genel Müdürlüğün 2021 yılı bütçesi ne? 4,2 milyar lira. Tam 3 katını orman keserek, ormanları yağmalayarak, madenlere kiralayarak elde etmiş sizin Orman Genel Müdürlüğünüz; madenlere kiralamadan da 2 milyar 259 milyon lira gelir elde etmiş. Millî parklarda, muhafaza ormanlarında, kalan ormanlarda ağaç kesildiğini biz biliyoruz. Burada bizim Komisyonumuzda da İklim Komisyonunda da o zaman yine AK PARTİ Ankara Milletvekili Nevzat Ceylan da -kendisi de bürokrasiden gelen eski bir Genel Müdür; sanırım Millî Parklar Genel Müdürlüğü yapmış olması lazım, değerli bir bürokrattır da- beraber çalıştığımızda bu konuya dikkat çekti.

Yani burada bizim yaklaşımımızı görüyorsunuz, tali komisyonlar pek toplanmaz ama biz burada yapıcı bir şekilde, tali komisyonlarda “Memleketin hayrına nasıl katkımız olur?” diye -özellikle Çevre Komisyonu olarak- birlikte toplanıyoruz. Ama burada yine attığınız bir adım yok.

Yani eleştirilecek çok şey var. Hâlâ orman kesimi devam ediyor ve bakın, yine orman kesimiyle ilgili olarak şöyle söyleyelim: Onunla ilgili de bir istatistik vardı elimde yani endüstriyel amaçlı inanılmaz bir orman kesimi var değerli arkadaşlar, korkunç bir artış var, sizin döneminizde yapılan korkunç bir artış var. Ben bunu söylerken burada bürokratları kastetmiyorum yani şu bürokrat, bu Bakan Yardımcısı değil, ben Tarım ve Orman Bakanlığı olarak topyekûn eleştiriyorum. Belki buradaki bürokratlardan ormanların kesilmesine içi acıyan vardır ama yerine konulmayacak kadar orman kesimi yapıyor yani endüstriyel üretim yapılan yerlerde ağaç dikimiyle kapatılmayacak kadar ağaç kesimi yapıyor ve buna

da hem önceki Bakan hem şimdiki Bakan aynı bakış açısını yansıttı değerli arkadaşlar. Bu, orman yangınlarında yaşadığımız şey, bunu da geriye dönüp eleştirmek lazım. Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en büyük orman yangınlarını yaşadık. O dönem, 2021 Temmuz yangınlarında 178 bin hektar alan yandı yani 250 bin futbol sahası büyüklüğünde alan yandı.

Burada tabii “rehabilitasyon” diyorsunuz, madenlerle ilgili rehabilitasyondan bahsediyorsunuz. Rehabilitasyon falan yok, zerre kadar rehabilitasyon yok. Zaten siz madenleri kiraladığınız noktada, o ağaç kesimi olduktan sonra, onun eski hâle getirilmesi elli sene yani siz, ormanı kestik, yeni ağaç diktik, orda orman oluşturduk... Böyle bir şey yok. Biz şöyle bakıyoruz; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı şunu diyebilir: “Maden bizim milli servetimiz, madenlerimizi çıkarmak zorundayız.” Ama Tarım ve Orman Bakanlığı kendi paradigmasıyla kendi bulunduğu yerden bakmak zorunda, Bakanlık da “Evet, madenler kıymet olabilir, milyonlarca yıldır bu orman, bu dağlarda, bu ülkede; eğer biz, bir ağacın dalına zarar vermeyeceksek bu madenler çıkarılmalı.” demeli, böyle bakmalı. Ama ne yazık ki, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının tahakkümü altında, ona meydan veren, ormanları bir ticari ürün olarak gören bir bakanlık anlayışı söz konusu; bu anlayışın kökten değişmesi lazım değerli arkadaşlar. Ben bir fotoğraf gördüm, kesilmiş, belki yüz yıllık, yüz elli yıllık dev bir tomruk, bir ağaç, Orman Genel Müdürü ya da bir bölge müdürü olması lazım, onun yanında poz veriyor yani insan utanç duyar o ağacın yanında poz vermekten, benim yüreğim sızladı o fotoğrafı görürnce.

Biz her gelen kanun teklifinde birkaç tane “pozitif” diyebileceğimiz süslü madde görüyoruz ama içeriğine baktığımızda mutlaka içinde rant olan bir madde görüyoruz. Maddelere geçtiğimizde ben bunu da söyleyeceğim değerli arkadaşlar.

Yani ülkede ciddi bir ormansızlaşma politikası söz konusu, buna mahkûm ediyoruz.

Yine, ürün deseniyle ilgili, sulu tarımla ilgili, daha önemlisi -Devlet Su İşleri sizin elinizde- kapalı basınçlı sistemle sulama, damla sulamayla ilgili attığınız doğru düzgün bir adım yok. Bununla ilgili biz bir seferberlik başlamalı dedik, ben önerdim, AK PARTİ’li, MHP’li, HDP’li, İYİ Partili tüm siyasi partilerden arkadaşlarımız da aynı şeyi söylediler burada, hepimiz bu konuda hemfikir olduk. Türkiye’nin acil damla sulamaya geçmesi lazım çünkü sulamada, Türkiye’nin temiz suyunun yüzde 75’i vahşi sulamayla heba ediliyor. Buna ilişkin de yapılmış ne bir kampanya var ne bir çalışma var yani komik, sembolik şeyler; bunu da buraya not olarak düşmek istiyorum.

Sayın Başkan, diğer konulardaki düşüncelerimi de maddelere geçtiğimizde paylaşacağım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Teşekkür ediyoruz Sayın Bakan.

Önce komisyon üyelerimize, sonra size Sayın Sarıbal...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ben çok konuşmayacağım da bir programım var...

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Çepni, Sayın Sarıbal...

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Sorun değil.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Sarıbal, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Çok teşekkür ediyorum.

Değerli Komisyon üyeleri, dışarıdan gelen kıymetli katılımcı arkadaşlar, Bakanlık yetkilileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Elbette, öncelikle, depremde hayatını kaybeden insanlarımıza rahmet diliyoruz ve hepimizin başı sağ olsun, yaralı arkadaşlarımıza da şifalar diliyoruz. Çok acı bir olaydı, dileriz ve isteriz ki bir daha bu topraklarda böyle şeyler yaşamayalım ama deprem gerçeğinin hemen yanı başımızda olduğunu görmek zorundayız. Depremin öldürmeyeceğini, depreme göre tedbir almamanın, onun yaratmış olduğu sonuçların insanlarımızı öldüreceğini bilmek durumundayız.

Ben Komisyonunuzun önemi, içeriği ve kapsayıcılığı açısından gelen kanun teklifinde Komisyonunuzu ilgilendiren temel birkaç noktaya dikkat çekmek isterim. Çünkü yarın ana Komisyon olarak Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonunda ilgili konuları, ilgili maddeleri detaylarıyla görüşeceğiz ama “çevre” deyince bizim bir taraftan çevre, bir taraftan orman, bir taraftan tarım, öbür taraftan insanın varlığı meselesini aslında artık birbirinden ayırabilecek bir tarafımız yok. Çevre Bakanlığının yetki ve sorumlulukları, Tarım ve Orman Bakanlığının yetki ve sorumlulukları her birinin kendi içinde birbirine bağlı olduğunu, birbirini etkilediğini, alınan her kararın aslında diğer sektörleri de etkilediğini görmek durumundayız.

Kısaca birkaç noktaya dikkat çekmek isterim. Örneğin, ormancılıkla ilgili, çevreyle ilgili sizi ilgilendiren, Komisyonunuzu ilgilendiren sizin de komisyonlara ve bizlere sunduğunuz düzenlemeler içerisinde örneğin şöyle bir cümle var: “Ormanlara inşaat artışı, hafriyat ve çöp dökmek yasaklanıyor.” Daha önce serbest miydi? Yok, serbest değildi. Böyle bir şey yok, burada temel bir sorun var yani cümle de yanlış ya da ortada ciddi bir sorun var, önce bu sorunu çözmemiz lazım yani eğer böyle bir cümleyi buraya koyuyorsak buradan “Daha önce ormanları kirletmek, çöp atmak, moloz atmak serbestti.” anlayışı çıkar ki ben buna karşıyım; bizim hiçbir kanunumuz ormanlara çöp atmayı, moloz atmayı kesinlikle uygun bulmuyor. O zaman sorun ne? Sorun şu: Maden arama ya da başka gerekçelerle bozduğumuz tarım, orman toprağı bütün bu alanlarla ilgili bu işi yapan kamu kurumu ve şirketlere “Maden çıkardığınızda, işinizi bitirdiğinizde buraları rehabilite edin, düzenleyin.” talimatı verilmiştir ve ilgili yönetmeliklerle, genelgelerle, kanunla yaptırımı vardır ama biz bugüne kadar hep kolayı seçtik; ne yaptık? Orayı düzenlemek yerine o şirketlerden bir miktar para aldık, böylece onlar o sorumluluktan kurtuldu, gerisi bize kaldı. Şimdi ne yapıyoruz? Bunu belediyeler yapacaktı, belediyeler para alıyordu, ilgili kurumlar para alıyordu; şimdi bunu yapmayalım, şirketlere devredelim. Yani aslında, aynı modeli başka birilerine de tahvil ederek... İşte özel sektör bir yerlerden moloz çıkaracak, bir yerlerden başka bir hafriyat çıkaracak; getirecek, buraları düzenleyecek, belki de ihaleyle düzenleyecek; başka bir ekonomik işe dönüşüyor. Ya, bunu iyi düşünmek lazım, bu anlamda uyarmak istedim; çok önemli görüyorum bunu, bu açıdan çok kıymetli.

Yine, çevreyle ilgili... Yani ceza kanunları aslında var ama bütün mesele şu: Kanunları uygulayıcılar hukukun ve kanunların gerekleri ölçüsünde yapsalar zaten sorun yok ama sürekli cezayı arttırmak var olan sorunu çözmiyor çünkü bütün mesele kanun koyucu değil, kanun koyucuyla beraber kanunu yerine getirecek olan hukuk sisteminin yani savcının, hâkimin, yargının bunu kayırmaksızın, ayırmaksızın gerçekten buna müdahale etmesi ama ben neler yaşıyorum? Örneğin yakın tarihte İliç'te, yakın tarihte hemen yanı başında Kütahya'da, bütün buralarda öylesine bilirkişi raporları çıkmasına rağmen ısrarla ilgili Bakanlık buralara ÇED raporu veriyor, buralara izin veriyor. Bakın, koca bir deprem yaşadık -iki örnek vereceğim- o depremlerin düşünün ki... Olmasın ama Erzincan'ı hatırlarsak biz İliç'teki siyanür çukuru ne yapacağız mesela? Bunun cevabını verecek bir kimse var mı arkadaşlar? O siyanür çukuru patladığında, bakın, o siyanür çukuru patladığında koca bir Fırat'ın, koca bir Karasu'nun, koca bir insanlığın uzunca yıllar büyük bir tehlike içerisinde olduğunu farkında mıyız? Bu kadar önemli bir şeyden bahsediyorum.

Kütahya meselesi... Sayın Komisyon Başkanım, gittik oraya, şirketin avukatları bizden gelen mahkeme heyetini ve bilirkişileri kaçırdılar “Buraya giremezsiniz.” mesajı verdiler, oysa bizim bir şey yapacağımız yok. Biz gerçekten oradaki o bilirkişi gerekli izlenimler içerisinde oraya gitti mi gitmedi mi, o alanı inceledi mi incelememi ona bakacağız. Yani sizi ilgilendiren konu açısından mesele şu: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, beraber, hakikaten, bu memlekette ormanlık alanların ve tarım alanlarının adını koyması lazım, kırmızı çizgiyle bunu net koyması lazım, bunu koymadığı zaman... Bugün niye bunları konuşuyoruz, bir anlamı var mı? Yakında, yeni bir tarihte bir seçim var ama en azından geçmişten ders alalım; gerçekten çok kötü.

Bakın, bir şey daha söyleyeceğim. Yine, günü sıcak, deprem ilişkisi üzerinden söylemek istiyorum. Yüzlerce tarım ilaç bayisi bina enkazlarının altında çöktü. Bir ilaç bayisini -Bakanlık yetkilileri burada denetlediklerinde, miladı geçmiş 100 gramlık bir ilaç bulduklarında 15 bin TL, 20 bin TL ceza yazıyorlar hatta ikinci, üçüncüyü gördüklerinde o bayinin kapatılması noktasına kadar gidiliyor; arkadaşlarım burada diye söylüyorum. Peki, yüzlerce bayi yıkıldı ve bunların hepsi enkazın içerisinde. O enkazlar hiçbir özel önem verilmeden -ne bilim insanlarına ne ilgili kurumlara ne kuruluşlara- şu anda kepçelerle alınıyor. Zaten, şöyle söyleyeyim: Eğer orada, o enkazın altında insan kaldıysa, o da patlayan ilaçların olduğu alandaysa zaten onu deprem öldürmese o ilaçlar öldürecekti; birincisi bu. İkincisi, şu anda o ilaç bayisinden yüzlerce miktar ton ilaç enkazın içerisinde patladı, çatladı; şu anda onlar götürülüyor, ya su havzalarına, ya toprak üstüne ya da insanların gidebildiği yerlere dökülüyor. Yani buradan bile biz bir şey çıkarmıyoruz, çıkarmamışız.

Yine, buradan tarımla ilgili şunu söyleyeceğim: Ne yazık ki mermer ocaklarından tutun da maden ocaklarına kadar... İşte, biliyorsunuz defalarca zeytin yasası geldi, defalarca kısmen değiştirilme çabası içerisinde olundu, her türlü yöntem de denendi. Bir mermer tozunun insan üzerindeki kanser hassasiyetini düşünüyoruz da o mermer tozunun bitki üzerinde stomaları kapattığı için aslında, orada, o bitkiye zarar verdiğini, çevreye zarar verdiğini, orada üretime zarar verdiğini, üretimin niteliğine zarar verdiğini ne yazık ki anlamaz hâle gelmiş bir durumdayız ve sadece inşaat sektörünün ve maden sektörünün -yine söylüyorum, direkt Komisyonu ilgilendirdiği için söylüyorum- ciddi anlamda ormanlarımıza, çevreye ve yer altı, yer üstü su kaynaklarımıza ciddi anlamda zararı var. Sayın Vekilim burada, Mustafakemalpaşa Çayı, senede en az 5-10 defa çok yüksek oranda borla karşılaşırız ve bugün Kemalpaşa'nın yer altı sularının hepsinde ciddi siyanür var, ben tespit ettim, gıda kontrolünde yaptığım analiz sonucunda çıktı. Defalarca söyledim, Devlet Su İşleri “Bilmiyoruz.” diyor, Gıda ve Kontrol “Haberimiz yok.” diyor. Biliyorlar ama yapabilecekleri bir şey yok. Ya, nereden geliyor bu siyanür? Bu siyanür ağır metal ve ciddi anlamda insanı kanser eden bir kimyasal, bununla ilgili hiçbir şey yapmıyoruz. Öbür taraftan ne yapılıyor? Bakın, sanayi bölgeleri kurmak için birinci sınıf tarım arazileri çiftçilerden çok ucuz parayla alınıyor, daha sonra organize sanayi bölgesi ilan ediliyor, ondan sonra çiftçiden 1 dekarı 10 bin liraya, 20 bin liraya, 30 bin liraya, 40 bin liraya alınan tarım alanları, sanayicilerin kendi arasında -işte organize sanayi bölgesi ilan ettikten sonra- 1 milyon liraya, 2 milyon liraya satılıyor; geçtim bunu, bu başka bir şey ama bu sanayi bölgelerinin, hemen hemen tümünün ısrarla tarım alanları üzerine yapılmasından rahatsızız. Bunun bir çevre kirliliği yarattığını, tarım alanlarının üzerinde müthiş bir baskı kurduğunu görmek zorundayız. Yani, eğer biz bütüncül olarak bütün bir kalkınma modeli üzerinden, bir tarafta maden, bir tarafta tarım, bir tarafta orman, bir tarafta ticaret; bütün bunları sağlıklı bir şekilde masaya yatırıp “planlama” dediğimiz o anlayışı bütünüyle büyük ülke politikasına yaymazsak -bu kadar bakanlığa, bu kadar sorumluluk alanına; ister tek kişiye verilsin ya da tek bakanlığa verilsin, isterse farklı farklı bakanlıklara verilsin- önceliklerimizi ortaya koymadığımız sürece bu tür düzenlemelerle sorunu aşamayacağız. Çok güzel düzenlemeler var içinde, çok önemli. Yıllardır söylediğimiz düzenlemeler var ama soru şu: Yirmi yıl, otuz yıl, kırk yıl, elli yıl; bugüne dair

söylemiyorum, geçmişten bugüne kadar söylüyorum, ne yazık ki Çevre Bakanlığının çok ciddi durması lazım, durmuyor. Bilirkişinin “Burada bu yüzde yüz zararlıdır.” dediği bir madene ya da toprağa, ormana, çevreye zararlı başka bir yapıya bütün o bilirkişi raporlarını yok sayarak Çevre Bakanlığı ya ÇED veriyor ya da izin veriyor. O kadar önemli ki Çevre Bakanlığı çünkü Çevre Bakanlığı ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yapılan düzenlemelerle sınırsız ve sorumsuz olarak her yere hemen hemen her şeyi yapabilme iradesi almış. Yani her yere HES yapılmaz, her yere RES yapılmaz. Bugün Uludağ’ın Mustafakemalpaşa tarafındaki rüzgâr enerji santralleri büyük orman katliamları yapılarak yapılmıştır. Biz karşı değiliz RES’e, biz karşı değiliz HES’e ama bunların da “Her şey her yere yapılır.” demesi... Örneğin, evin altında altın var evleri mi kaldıracağız kardeşim? Bunun bir ölçüsünün olması gerektiğini düşünüyorum. Bunun ölçüsünü ortaya koyan mekanizma da sizin söylediğiniz gibi insanı yaşatmak için yaşamsal hak kutsaldır değil mi? Onu yasalarla korursunuz, yasal dayanakları var, elbette hukuk düzeni var, Emniyeti var, Jandarması var ama kuru kuruya yaşam hakkı bir şey ifade etmiyor. Gıda, su... Enerji elbette var ama temel bir hak olarak görmemiz çok mümkün değil ama bütün bunların yanında “çevre hakkı” dediğimiz temel bir anlayış var. Eğer biz Çevre Bakanlığı olarak bu çevre hakkını göz önüne aldığımızda onun içine bakacaksınız, her şey var ama her şey. Böyle bakabilirsek bütün meseleye sorunları rahatlıkla çözebileceğimizi ve geleceğe doğru adımlar atabileceğimizi düşünüyorum.

Son olarak da şunu söyleyerek bitirmek istiyorum sözüm: Değerli Komisyon üyeleri, değerli katılımcılar; sözün bittiği yer, biz insanımızı insanca yaşatacak bir düzen istiyor muyuz istemiyor muyuz? Lafta istiyoruz, sözde istiyoruz ama temiz bir çevre hakkı, temiz gıda, temiz su mutlaka olmazsa olmaz. Bütün bunları baş tacı edeceksek ve ana siyasi, politika hedefimizin başına koyacaksak gerisiyle ilgili çok çok önemli düzenlemeler yapmak zorundayız diyorum. Tarım ve ormanla ilgili maddeler üzerindeki özel düşüncelerimizi ve tek tek maddeler üzerindeki yorumlarımızı Çevre Komisyonunu bağlayanların dışında yarın Tarım ve Orman Komisyonunda gündeme getireceğim diyorum.

Kolay gelsin.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Teşekkürler Sayın Sarıbal.

Şimdi Komisyon üyemiz Sayın Çepni’ye söz vermek istiyorum.

Sayın Çepni, buyurun.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Ben de bütün katılımcıları, arkadaşları selamlıyorum. Hepsine hoş geldiniz diyorum.

Öncelikle, Başkanım, bu Komisyonunda, tali komisyonunda görüşülecek olan maddelerin önceden bize bildirilmesini...

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Geldiği anda bildirdim.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Gelmedi, bildirmedi.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Geldiği anda bildirdim.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Yani biz ne zaman hangi maddeye çalışacağımızı önceden bilelim.

Bir diğeri de esasen burada katılımcı arkadaşlar kendilerini tanıttılar, bürokratlar burada ama bu meselenin doğrudan parçası olan sendikalar, demokratik kitle örgütleri, ekoloji örgütleri burada yok. Oysa, ormanlar, ekolojik denge, sular, deprem; bu konularda hayatlarını bu meselelere vakfetmiş bilim insanlarının, ekoloji örgütlerinin söyleyeceği çok şey var ama her zamanki gibi yine ya şirketler konuşuyor ya da şirketlerin taleplerini buraya taşıyan iktidar partisi ve bürokratları konuşuyor. Bir kere, bu, yaptığımız bütün tartışmalara aslında çok net ışık tutan bir mesele.

Ben, tartışılan bu maddelerin buraya gelmesini ve bir tali komisyon olarak, Çevre Komisyonu olarak bizim dâhil olmamızı da esastan eleştirdiğimizi belirtiyim çünkü bütün bu tartışmaların merkezinde Çevre Komisyonunun olması gerekir. Yani atılan her adımın çevre ve ekolojik dengeyle uyumu meselesi en kritik meselelerden bir tanesi. Şimdi, bakın, biz en son toplandığımızda yine tali komisyon olarak toplanmıştık. Bütün bu Komisyona hatırlatmak istiyorum; hatırlarsanız, o zaman gelen bir madde vardı. Madde şuydu, diyordu ki: “Dolgu alanlarında yani sahillerdeki dolgu alanlarında yer altı otoparkları yapacağız.” Madde buydu, hatırlıyorsunuz hepiniz. Biz o maddeye şunu söyledik arkadaşlar: “Bunu buraya getirmek için ya şaka yapıyor olmak gerekir ya da başka bir şey var, bunu başka tanımlamak lazım. Bu coğrafya deprem coğrafyası, bu deprem coğrafyasında sahili hem dolduruyorsunuz, yetmiyor hem de buraya, doldurulan alana yer altında otopark yapıyorsunuz. Bu, katliama davettir.” diye uyardık. Kim duydu? Hiç kimse duymadı, madde buradan geçti. Şimdi, ne oldu?

Şimdi, depreme herkes üzülmüyor, değil mi? On binlerce canımızı tarifi mümkün olmayan bir acıyla kaybettik; daha ne kadar insanımızı kaybettüğümüz belli değil. Milyonlarca insanın, 12-13 milyon insanın da hayatı kararır durumda; yaşadıkları coğrafya açısından, aile açısından, psikolojik açıdan, her boyutuyla 12,5-13 milyon insanın yaşamı kararır durumda, tabiri caizse yaşayan ölümlere dönmüş durumdadır bu insanlar. Peki, biz o zaman “Ey AKP, beton ekonomisiyle doğayı ve insanı kurtaramayız. Doğa ve insan sağlığına rağmen bir kalkınma modeli ölümdür, cinayettir.” dediğimizde burada, bu Komisyonunda ve başkaca alanlarda bize “servet düşmanı” diye söylendi, “her şeye muhalefet eden insanlar” olarak eleştirildik, her biçimde kara propagandaya maruz kaldık. Şimdi ne oldu? Ne oldu? Dedik ki: “Yapmayın, yapmayın, bu kentleri betonlara döndürmeyin, bu halkın paralarını şirketlere hortumlamayın; bu coğrafya deprem coğrafyası.” Ama ne oldu? Şimdi fitrat oldu, kader oldu, başka hiçbir şey yok, deprem neredeyse unutulmuş durumda. İşte o gün yaptığımız eleştiriler, ormansızlaşma, küresel iklim krizi, her türlü kirliliğin ve yolsuzluğun sürdüğü inşaat ekonomisi ve buna emir erleri gibi davranan iktidar bloku, yaptığımız her eleştiriyi savuşturma telaşında olan Komisyon pratiği de buna dâhil olmak üzere söylüyorum, hiçbirini dinlenmedi. Ne oldu? İşte yaşanan ortada. Şimdi, yeniden... Bakın, bunlar olmasına rağmen -bir Bakanımız var, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanımız var; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı mı yoksa müteahhitler bakanı mı olduğu belli değil- daha ölümler kaldırılmamış, daha binalar kaldırılmamış, kaldırılan binalardan yansıyan görüntüler dehşet verici ama Bakanımız yeni inşaat ihaleleriyle meşgul. Dedik ki: Ya, bu Bakanlığın işi bu değil, bu Bakanlık mümkünse betonun karşısında her türlü şeyi didik didik etmeli ve müteahhitler bizim Bakanlığımızın karşısında -yine tabiri caizse söylüyorum- tir tir titremelidir ama nerede, nerede! Biz konuşuyoruz ama iktidar parmak işleyişiyle süreçleri yürütüyor.

Şimdi, bakın, deprem ve beton ekonomisinin nelerle sonuçlandığı görüldü. Bizim Komisyonumuz... Evet, şimdi önümüzde seçimler var, durumlar değişebilir ama burada konuştuğlarımız sonraki komisyonlar açısından elbette kayıtlara geçiyor. Burada, bunlara sessiz kalan herkes bu yaşananların doğrudan sorumlusudur.

Bakın, birazdan ormanları maddeler üzerinde konuşacağız. Bakın, değerli arkadaşlar, Türkiye’de yangınlar sebebiyle kaybolan, yok olan ormanların 4 katından fazlası nasıl yok oluyor biliyor musunuz? Bizim, bu şirketlere Komisyonumuzda ve Genel Kurulda el kaldırıp indirip verdiğimiz yetkiler, çıkardığımız kanunlar vasıtasıyla yok oluyor yani ormanlar yanarak değil, 4 katı, 5 katı fazlası bu şirketlere verdiğimiz resmî izinler vasıtasıyla yok oluyor. Peki, bizim Komisyonumuz bununla, Orman Bakanlığımız bununla ilgili mi? Hayır, değil. Bakın, mesela, buraya şöyle bir kanunun geldiğini görmedim ben: “Orman vasfını kaybeden yerlerin tekrar orman vasfını kazanması için ne yapabiliriz?” Böyle bir şey geldi mi buraya ya da Türkiye Büyük Millet Meclisine ya da iktidar partisinin böyle bir

derdi oldu mu hiç? Olmaz. Orman vasfını kaybeder gibi oldu mu hemen orayı inşaata nasıl açarız, bunun derdine düşer. Yani burada biz sadece hukuksuzluğun, ihlalin, doğa suçunun, ekokırım suçunun işlenmesine hemen yasal bir kılıf uydurma telaşındayız.

Bir şey daha söyleyeyim: Bakın, şimdi, bu rehabilite meselesini çok söyledik, çok, defalarca söyledik. Şu ana kadar Türkiye’de rehabilite edilmiş tek bir maden sahası yok, bir tek yok ve Türkiye’nin yüz ölçümünün yarıdan fazlası resmî olarak maden sahası ilan edilmiş durumda, yüz ölçümünün yarısından fazlası. Hani, böyle, vatan, millet, toprak edebiyatı yapanlar var ya, işte, o vatan, millet, toprak, bayrak edebiyatı yapanların pratiği bu; ülkenin topraklarını yerli yabancı, Kanadalı, İngiliz –fark etmez- şirketlere parsel parsel sattılar, satmakla kalmadılar bir de zehirlediler. Şimdi, işte, maden meselesi böyle. Şimdi biz burada neyi konuşacağız? Orman vasfını kaybeden yerlerin durumunu konuşacağız, kaybolan ormanları konuşacağız.

Bir şey daha söyleyerek bitireceğim. Bizim en baştan anlaşılmadığımız bir mesele var, iktidarla en baştan anlaşılmadığımız bir mesele var, kimsenin anlaşılmadığı bir mesele var, diyoruz ki: Orman vasfını kaybeden bir yer orman olmaktan çıkmaz, orası toplam ekosistemin bir parçasıdır ve “orman” dediğiniz şey de yüzlerce, belki binlerce yılda oluşmuş bir ekosistemdir ama iktidar şöyle söylüyor: “Ben ormanları kesiyorum ama işte, şuraya da orman dikiyorum, ağaç dikiyorum.” Diyoruz ki: Oraya diktiğiniz şeyler ağaç, orman değil, ona orman denilmez. Yol kenarına, refüjlere diktiği fidanlara dahi “orman” diyen bir iktidarla karşı karşıyayız. Değil, bilimsel olarak değil. Mesele, esastan, bizce şirketlerin... Yani “Ülkeyi şirket gibi yöneteceğim.” demişti AKP Genel Başkanı. Evet, şirket gibi yönetmek ne demektir? Kâr etmek için yönetmektir. Bir devlet şirket değildir ve devlet şirketlerin koalisyonuna dönüştüğünde işte sonuç ortada; on binlerce insan hayatını kaybeder, sonrasında “Bu fitrattır, kaderdir.” denilerek bu süreç normalleştirilmeye, sıradanlaştırılmaya çalışılır.

Son olarak şunu da ekleyeyim: Bakın, deprem bölgesindeyiz, her taraf deprem riskiyle karşı karşıya ama bu ülkede hâlâ 2 tane nükleer santral yapılmaya çalışılıyor, 2 tane nükleer santral. Nükleer santralde yaşanacak herhangi bir arızanın sonuçlarını anlatmaya gerek yok ama hâlâ ve hâlâ... Örneğin, Akkuyu’da yapılıyor, sözüm ona, yerli enerji ihtiyacından kaynaklı, oysa tesis tümüyle Rusya’ya ait. Neresinden bakarsanız tutarsızlık, neresinden bakarsanız ilkesizlik, adına ne dersiniz deyin. Dolayısıyla, Komisyonumuzu -belki son kez- bir kez daha eleştirmek, bir kez daha uyararak istiyorum: Yapacağımız şeylerde tutarlı olmak gerekir, hizmet ettiğimiz yerin de halk ve doğa olması lazım, şirketler değil.

Teşekkür ediyorum Başkan.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Çepni, biz de teşekkür ederiz.

Sayın Işık, buyurun.

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ülkenin yaklaşık bir ay önce Maraş merkezli yaşadığı deprem felaketinden sonra, açıkçası, alalecele bu yasa teklifinin gündeme alınmasını anlamış değilim. Deprem haberini alır almaz bölgeye giden biri olarak yani on üç on dört saat sonra bölgeye ulaşan biri olarak duygularımı, gördüklerimizi, yaşanan afeti ve iktidarın yarattığı felaketi yaşayan biri olarak, gören, izleyen biri olarak burada ne söylesek yeterli olur bilemiyorum. Bu yasa teklifinin alalecele getirilmesini gerçekten anlamış değilim. Böylesi bir felaketi yaşayan bu ülkede “Bu felaketin acılarını nasıl dindirebiliriz?”i düşünmek gerekirken “Bir daha yeni felaketler yaşanmasın diye hangi tedbirleri alabiliriz?”e yoğunlaşmak gerekirken yine, afetin enkazlarının yeni felaketlere neden olacağını bilerek oraları denetlemeden, o enkazların toplanması, kaldırılması, şehirlerin hemen kenarına dökülerek yeni bir felakete neden olunmaması için ne tür önlemler alınması gerektiğine yoğunlaşmamız gerekirken bugün yine, rant

odaklı, ormanların, doğanın ranta peşkeş çekilmesi için -arkadaşlarımızın da vekillerimizin de ifade ettiği- birçok alanda yeni boşluklar yaratacak düzenlemelere yeniden burada imza atıyoruz. Ben açıkçası şunu söylemek istiyorum: Katıldığım bütün komisyon çalışmalarında muhalefetin hiçbir uyarısına kulak asmayan, önerilerini dikkate almayan ve bunun üzerinde, sadece “Biz iktidarız, siz muhalefetsiniz; biz istediğimizi yaparız, siz de sözünüzü söyleyin, bir an önce yasaları geçirelim.” mantığını ve yaklaşımını gördük. Son Çevre Komisyonunda da aynı şekilde bunu yaşamıştık yani neredeyse “Üzerinde konuşmayın.” yaklaşımı söz konusuysa.

Açıkçası, ben bu son depremde yaşamını yitiren, ölüme terk edilen, aslında ölümlerine göz yumulan, cenazelerini bile tek parça olarak ya da hemen çıkarılıp defnetmek için bekleyen insanlara karşı yarattığımız acılardan hepimizin sorumlu olduğuna düşünüyorum. Hepsinden özür diliyorum bir muhalefet vekili olarak-bütüntoplumun vekiliyiz, hangi partiden olduğumuz, nereden seçildiğimiz önemli değil- gerçekten özür diliyorum onları koruyamadığımız için, afetten sonra onları kurtaramadığımız için, enkazların altından çıkarıldıktan sonra onları olması gerektiği gibi defnedemediğimiz için, aileler acılarının yasını tutamadığı için, kaybolan çocukların hâlen akıbetinin bilinmemesi ve o ailelere karşı sorumluluğumuzdan kaynaklı hepsinden özür diliyorum. Yani yaşanan acıları anlatmak gerçekten mümkün değil. Ben, bir an olsun biraz vicdanların devreye girmesi gerektiğini düşünüyorum. Yani bazı yasaları çıkarıyoruz, evet, buradan bir iki söz söyleyip yasaları çıkartmak çok kolay ama sadece şunu söyleyeyim: Yani afetleri engelleyemeyiz ama ondan sonraki kurtarmadan yaşatmaya kadar her şeyi yapabiliriz. Ben, aynı zamanda Deprem Komisyonundaydım. Biz bas bas bağırarak, yapılması gereken, acil alınması gereken önlemler konusunda önerilerde bulunduk, düşüncelerimizi söyledik ama kulak ardı edildi, yapılmadı. İki yıl önce Deprem Komisyonunun raporu açıklandı, hiçbir bakanlık bu raporun sonucuna göre iki yılda hiçbir çalışma başlatmadı, tekrar öneriyle “Nasıl çalışmalar başlattınız?” diye sordum, hâlen de cevap verilmiş değil. O Komisyonunda şunu söylemiştim ben: Yani bütün bakanlıklar sunumlarında dünyanın neresinde olursa olsun yaşanan afete anında ulaşip harekete geçecek kadar donanımlı, tedbirli, hazırlıklıyız... Şu soruyu sormuştum: 1 şehirde değil, 2 şehirde bir anda bir afet olduğunda nasıl yetişeceksiniz bütün her şeye hazırlığınız var?

Ben üç gün Antep bölgesindeydim, İslâhiye, Nurdağı, Hatay Kırıkhan’a da gittim, üç gün boyunca hiçbir şey yoktu yani insanlar yoktu derken gerçekten yoktu, gerçekten yoktu. Yani bunu siyaseten, bunu bir şeylere muhalefet olsun diye söylemiyoruz, gerçekten yoktu ve ben bunun cevabını merak ediyorum, niye yoktu? Buna gerçekten siyaseten bakmayalım. Kaybettiğimiz insanların dili, kimliği fark etmez, değil mi? Buradan vekillerimiz de yakınlarını kaybettiler, vekillerimizi de kaybettik. Kaybettiklerimize Allah’tan rahmet, kalan yakınlarına -birçoğunun yakını da kalmadı, onu da söyleyelim- sabırlar, yaralılarımıza ve engelli kalanlara da şifalar diliyorum ve tekrar hepsinden özür diliyorum. Ama şunu söyleyeyim: Ne olursa olsun onların hakkını savunmak ve hesabını sormak için de elimden geleni yapacağımı buradan bir kez daha ifade edeyim.

Ben sadece şunu söyleyeyim: Biz eğer bu ülkeyi gerçekten düşünüyorsak, yaşamı, yaşatmayı gerçekten düşünüyorsak çıkardığımız her yasayı ekolojiyi, doğayı tahrip etmeden, gerçekten, yaşamı, canlıyı doğayı esas alarak yapaalım ve yeni katliamlara yol açmayalım. Rantın yarattığı felaketi gördük, birçok yerde yapılan binaların rant odaklı yapıldığını gördük. Bunların zaten hukuki süreçleri sürecektir, ortaya da çıkacak. Yaşamlara neden olduğunu gördük, beton yığınlarının mezar olduğunu gördük; bunları halk söylüyor. İnsanlar bütün emeğini bir apartman dairesine verdi ve o apartmanlar onların mezarı oldu. İnsanlar cenazelerini enkazda buldukları herhangi bir örtüye sararak motosiklet, traktör ve benzeri araçlarla götürüp defnettiler, cenaze araçları bile bulunamadı. Bir kefeni bile biz bu insanlara çok gördük. Ben, bu yüzden bu yasaların aciliyeti yerine, deprem bölgelerinde yeni felaketlere neden

olmaması için orada gerekli tedbirlerin alınması gerektiğini söylüyorum. Özellikle Antep'in İslâhiye, Nurdağı, Hatay, o bölgeler tarım bölgesi ve Tarım ve Orman Bakanlığı eğer bir yasa çıkaracaksa "Tarımı yeniden nasıl canlandırabiliriz?"in hesabını, yasal düzenlemelerini yapmalı.

Yine, şunu söyleyeyim: Bakın, Tarım ve Orman Bakanlığının aciliyetle önlem alması gereken başka bir şey daha var. İslâhiye'nin Kayabaşı, Boğaziçi, Fevzipaşa, Tandır ve diğer birkaç mahallesi şu anda heyelan riskiyle karşı karşıya. Dağlardan kopan büyük kaya parçaları sürekli köye, yollara düşmekte. Burada hâlen bir önlem alınmış değil. Şu anda yine yağışlar başladı ve yerinden kopan bu büyük kaya parçaları yeterli ormanlaştırma, ağaçlandırma olmadığı için büyük bir risk oluşturuyor. Bence bir an önce Çevre Komisyonu, Tarım ve Orman Bakanlığı ve Çevre Bakanlığı olarak buralarda neler yapabiliriz... Asbest tozları; dediğim gibi, yaklaşık on yıl sonra kanser hastalıkları başlayacak, hepimiz buna maruz kaldık çünkü orada hâlen enkazlar kaldırılmış değildi, enkazlar kaldırılırken bütün şehirler toz bulutu altında kaldı. İnsanlar yaşadıkları afetten dolayı maske vesaire zaten kullanmıyor, çalışmalar su iletılarak yapılmıyor, yollar ilettilmiyor, enkazlar hemen şehrin kenarına dökülüyor. Yeni bir faciaya ve salgın hastalıklara neden olmadan önlem alınması gerekiyor. Çevre temizliği yok, su ihtiyacı karşılanmamış yani bugün bu Komisyona katılmamın tek nedeni buydu. Açıkçası ben ilk toplantı çağrısı geldiğinde depremle ilgili depremden sonra acil alınabilecek önlemlerin konuşulacağı, bu insanların sorunlarının aciliyetle nasıl çözüleceğini dair bir şey yapılacağını ummuştum ama gelen yasayı görünce üzerinde çok konuşmayı gerekli görmüyorum çünkü buradan ne söylersek söyleyelim bu yasa çıkacak. Kürsüden de konuşsak, buradan da konuşsak bir ele bakıyor, sayı çoğunluğuna bakıyor. Dolayısıyla biz ne söylersek siz yine dikkate almayacaksınız. Ben sadece Türkiye halklarına şunu söylemek istiyorum: Türkiye halklarını, insanları, bizleri bu felaketlerle yüz yüze bırakanlara karşı umutsuz, çaresiz değiliz. Alelacele bu yasaları çıkarabilirler, ne insan yaşamını ne doğayı ne de hayvanları gözetmeyebilirler ama bizler tüm bu alelacele çıkartılan yasaları yeniden düzenleme fırsatına ve imkânına sahibiz. Buna da çok kısa bir süre var, bunu hep birlikte başaracağız. Buradan hangi yasalar çıkarsa çıksın insan odaklı, doğa odaklı, yaşam odaklı değil ve bizim buna karşı şerhimiz var. Bu yasa da tıpkı diğer yasalar gibi rantı, rantiyeri esas alıyor.

Erzincan'daki siyanür riski devam ediyor, Mersin'de deprem olduğunda Akkuyu Nükleer Santrali'nin yaratacağı risk devam ediyor. Biz buradan bir kez daha uyarıyoruz: Eğer bugünden sonra da bunlara yönelik acil tedbir alınmazsa bugüne kadar yaşanan tüm felaketlerde sorumlu olduğunuz gibi bundan sonra yaşanacak felaketlerde de bu yasalara hiç düşünmeden el kaldıranlar sorumlu olacaktır. Ben bir kez daha diyorum, bu sorumluluğun altından nasıl kalkacağınızı bence biraz düşünün çünkü bu ölümlerden hepiniz sorumlusunuz ve bu resmen bir katliamdı.

Buna karşı da sizlere karşı da halkı savunmak için mücadele etmeye devam edeceğiz.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Evet, teşekkürler Sayın Işık.

Başka söz almak isteyen arkadaş var mı?

Sayın Aydın, buyurun.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Efendim, tüm arkadaşları saygıyla selamlıyorum.

Doğrusu, sadece konuya bağlı kalarak Komisyonumuzun bugün yapması gerekenlerin konuşulacağı bir toplantı olmuş olsaydı ben söz almayacaktım ancak depremlerden bahsedilirken hakikaten çok üzücü şeylerden bahsedildi, bu da bizi gerçekten üzdü.

Ben şöyle bir şey arz edeyim: 99 depreminde Sakarya'daydım. Sakarya'yı, Avcılar'ı, Kocaeli'yi, Gölcük'ü ve Yalova'yı en iyi bilen kardeşlerinizden birisiyim. O günkü depremle mukayese edilmeyecek kadar süratli bir şekilde müdahale edilme şansını elde etti devlet; imkânları oraya ciddi

bir şekilde seferber etti. 99 depremindeki bina hak sahiplerine, biz geldikten sonra, 2003 yılında binalar kendilerine verilebildi. Yani depremin çok detayına girmek istemiyorum. Gerçekten benim orada yaşadıklarımı eğer burada anlatacak olursam saatlerimi alır. Hafriyatın içinde başları gördüm, kolları gördüm, ayakları gördüm ve bu 1 tane, 2 tane, 3 tane değildi, çok fazlaydı.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Yapma ya!

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Bak, bir şey söyleyeceğim...

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Yapmayın ya!

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Çok samimi söylüyorum...

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Hocam, bakın, gerçekten bari bunu söylemeyin.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Arkadaşlar... Sayın Işık...

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Söylemediğiniz kalmadı; bir sabredin ya, söylemediğin kalmadı!

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Bir susturmayın! Lütfen yapmayın ya!

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Işık, lütfen... Birbirimize sabrederim arkadaşlar, bir saniye...

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Ya, Allah'ınızı severseniz! Sen şu an iftira attın, dayanamıyorsun ya, kalktın yalan söyledin...

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Bakın, şimdi...

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Özsoy... Sayın Aydın...

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – İftira değil, ben on saat sonra oradaydım...

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Bak, biz sana müdahale etmiyoruz...

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Özsoy...

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – ...İslahiye'de, Nurdağı'nda kimseyi görmedim.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Arkadaşlar... Arkadaşlar...

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Biz de deprem bölgesindeydik. Doğruları ifade etmiyorsunuz.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Arkadaşlar, bu üzüntülü zamanlarda birbirimize üzmemelim.

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Yapmayın, gerçekten yapmayın, biraz vicdan!

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Işık, lütfen...

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Deminden beri doğruları ifade etmediniz, bir şey demedik. Bırakın konuşsun.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Özsoy...

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Biraz vicdan ya, biraz vicdan!

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Aynen! Biraz vicdan yani biraz vicdan!

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Vicdanlı davranın siz de!

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Ekinci... Sayın Özsoy...

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Bakın, bir yere...

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Biz size bir şey söylemedik, bakın, burada konuşuyor.

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Yoktu, yoktu!

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Işık, lütfen dinleyelim.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Devleti suçladınız, herkesi suçladınız...

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Aydın, buyurun.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Şimdi, Sayın Başkanım, “Ölümlere göz yumuldu.” demek çok ağır bir ithamdır...

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – İki dakikaya tahammül edemediniz.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – “Su yok.” dediniz, “Sulanmadan hiçbir yer kaldırılmıyor.” dediniz. Ya, hiç mi televizyon izlemiyorsunuz, hiç mi hafriyat kaldırıldığını görmüyorsunuz?

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Özsoy... Sayın Özsoy... Sıran gelince söz veririm Sayın Özsoy. Lütfen hatibi dinleyelim.

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Ben tam bir aydır oradaydım. Gelin, bizim kaldığımız çadırları görün...

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Biz iftiralara tahammül ediyoruz, siz doğrulara tahammül edemiyorsunuz!

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – İftira değil, hiçbiri iftira değil!

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Işık, lütfen...

Lütfen germeyelim arkadaşlar, lütfen ya. Birbirimizin sözlerine tahammül edelim lütfen.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Biz dinledik ama müdahale etmedik.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Eğer kendinize bu kadar güveniyorsanız hemen çıkalım, arabaya binelim, sizinle beraber deprem bölgesine geçelim...

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Ben oradaydım.

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Kaç gün kaldınız, kaç gün? Törenlerle, korumalarla gelenleri gördük.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Ya, burada Orman Kanunu’ndan bahsederken depremde başkan...

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Arkadaşlar, oturma beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.28

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.41****BAŞKAN: Muhammet BALTA (Trabzon)****BAŞKAN VEKİLİ: Muhammet Müfit AYDIN (Bursa)****SÖZCÜ: Sadir DURMAZ (Ankara)****KÂTİP: Barış AYDIN (Ankara)**

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Değerli arkadaşlar, değerli milletvekillerimizden söz almak isteyen var mı? Yok.

Şimdi, kamu kurumlarından toplantımıza katılan arkadaşlardan söz almak isteyen var mı? Yok.

Sivil toplum kuruluşlarımızdan katılan değerli temsilcilerimizden söz almak isteyen var mı?

ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI GENEL BAŞKANI HASAN TÜRKYILMAZ – Sayın Başkanım, müsaadeniz varsa...

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Türkiye, süreniz üç dakikadır.

Buyurun.

ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI GENEL BAŞKANI HASAN TÜRKYILMAZ – Tamam Başkanım, süreyi de aşmayayım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; öncelikle böyle bir Komisyonunda Orman Mühendisleri Odamızın görüşlerini ifade etme imkânı verdiğiniz için zatalinize teşekkür ediyorum. Yarın da Tarım Orman ve Köy İşleri Komisyonumuzda maddeler görüşülürken yine davet edildik, katılacağız. Öncelikle şunun altını çizmek isterim: İşin siyasi bölümünü iktidar ve muhalefet vekilleri olarak tartışıyorsunuz ve bizler de takip ediyoruz, not alıyoruz. O siyasileri ilgilendirir ancak teknik bölümü itibarıyla şunun altını çizmek isterim: Bakanlık irademiz bu şekilde bir kanun düzenlemesinin öncesinde ilgili meslek kuruluşlarıyla önceden bir yazışsa daha faydalı olur kanaatini taşıyorum. Öncelikle siz davet edene kadar kanunun metin içeriğinden haberimiz yoktu, önce onun altını çizelim. Ancak sonuç itibarıyla, dünden beri, sizin yazınızın intikal ettiği andan itibaren metinleri toparlayarak bir göz attığımızda, burada, aslında yıllardır orman teşkilatının kangren hâline dönmüş olan sorunlarının bir çözümü şeklinde bir yapı var. Tabii, farklı değerlendirmeler var, ona siz siyasiler olarak karar verirsiniz ama teknik itibarıyla baktığımızda, özellikle maden sahalarıyla alakalı bir eleştiri, tüm Meclis komisyon toplantılarına katıldığımızda bir eleştiri görüyorum. Bir defa, önümüzdeki masa ve oturduğumuz sandalye maden temelli bir malzemedir. Madenlere ve madencilğe karşı olmak yerine bunların doğaya, çevreye ve ekosisteme zararı nasıl minimize edilebilire yoğunlaşmanın ve eleştirileri o doğrultuda yapmanın daha doğru olduğunu düşünüyorum. Her Meclis komisyonun bunu görmüş olmanın da üzüntüsünü duyuyorum.

Şimdi, özellikle ormanların yapısıyla alakalı nakil vasıtaları ve ormanlara yıkıntı ve inşaat atığının atılması daha önce tanımlarda olmadığı için konulmuş olmasını olumlu olarak değerlendiriyorum, onun da orman suçu kapsamına alınması doğru bir mantıktır. Hafriyat alanlarının rehabilitasyonunda belediyelere verilen yetkiye ilaveten Bakanlıkça -ilgili kurumun da- ihale modeliyle alıcıya verilerek kendi döner sermayesine veya özel bütçeye katkı alınması tamamen doğru olarak düzenlenmiş bir yapıdır.

Bir de esasen -burada çok vurgu yapılmadı- belediyelerin, inşaat ruhsatlarına aykırı kaçak yapılaşma yaptıklarında kendilerinin bihakkın yıkma yetkileri var iken orman teşkilatının usulsüz yapılarla alakalı hukukun yavaş işlemlerinden kaynaklanan bir tikanıklık vardı; bunun çözülüyor olmasının -bu maddenin de inşallah Meclisten geçerse, kanunlaşır- çok önemli olduğunu altını çiziyorum.

Burada orman köylüsünü ilgilendiren çok önemli bir madde vardı; işte, 31'inci ve 32'inci maddede orman köylerinde köylüye verilen odunların fiyatlarında fiilî masraf ve maliyet bedelindeki dengesizlik üzerinden vatandaşın lehine olan bir düzenlemeyi koymuş olmaları çok önemli.

Zamanım sınırlı olduğu için hızlı cümle kullanıyorum.

Bir de burada orman yangınlarında hayatını kaybedenlerin tazminatıyla alakalı, ekonomik gerekçeleriyle alakalı kanuni bir düzenleme var; bunun da gerçekten, Türkiye'nin yeşil vatanını koruyan ormancılarının ölenlerinin zarar gören yakınlarına imkân sağlanması itibarıyla düşünülmüş olmasını da önemli görüyorum.

Burada iklim değişikliği ve orman yangınları gündeme geldi, şunun da konuşulmasını arzu ederdim: Bu depremin 11 ilini gezme fırsatı buldum ve on gün sahada bulundum, gördüğüm manzara çok içler acısı; devletin tüm birimleri de oradaydı, onu da bizzat gördüm, siyasetler farklı değerlendirebilir ve şu takdirin yapılmamasına da üzüldüm: Depremin 2'nci gününden itibaren Orman Genel Müdürlüğümüzün Genel Müdür ve Bakan direktifiyle 11 ilde tüm orman depolarındaki odunlar vatandaşın hizmetine sunuldu, orman teşkilatı sınıfı geçti; makine parkıyla işçisiyle memuruyla mühendisiyle sahadaydı.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Toparlayalım Sayın Başkan.

ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI GENEL BAŞKANI HASAN TÜRKYILMAZ – Son cümlem Sayın Başkanım.

Bunun da altının çizilerek şu cümlelerin kullanılmasını isterdim, kanun metninden mümkünse alınsın: Burada gerek yangınlarda ölenlerin şehitlik hakkı statüsü her kazalı maden afetlerinde ölenlere verilirken orman yangınlarında ölenlere bu hak verilmiyor; bunun bir kanun çerçevesinde... Tazminat konmuş ama şehitlik hakkının konmasının altının çizilmesi ve ORKUT gibi orman kurtarma ekibinin de insan kaynağı artırılarak tüm 30 bölge müdürlüğüyle kurulmasının da insan kaynağı alınması olarak kanun çerçevesinin içerisinde sağlanmasını arz ederim.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Türkyılmaz, teşekkür ediyorum.

Şimdi de Çevre Mühendisleri Odamızdan Güldeniz Duyar oda temsilcisi olarak söz istedi.

Buyurun Sayın Duyar.

Süreniz üç dakikadır.

ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI TEMSİLCİSİ GÜLDENİZ DUYAR – Merhabalar, Çevre Mühendisleri Odasını temsilen buradayım.

Maddelerle ilgili yazılı olarak görüş bildirmek isteriz. Vaktimden dolayı ben burada kısaca belirtmek isterim.

Madde 9'a (G) bendi olarak eklenmesini istediğimiz kısa maddeyi söyleyeceğim şimdi: "Nakil vasıtasıyla ormanlara yıkıntı veya inşaat atığı atmak ya da hafriyat veya çöp depolamak..." Yani çöp dökmenin dışında çöp depolamanın da maddelere girmesini talep ediyoruz.

Madde 10 için "...Tarım ve Orman Bakanlığının muvafakatine bağlıdır." cümlesinden sonra burada kamuoyundan da bir görüş alınmasıyla ilgili bir görüşümüz var. Ayrıca -çok kısa, son- diğer 11, 21 ve 36'ncı maddeler için de yazılı görüşümüzü vereceğiz.

Son olarak da madde 37 için “...sezonluk olarak rayiç bedelden aşağı olmamak üzere kira verir.” ifadesinden sonra “Kiralama, maliklerden herhangi birinin satış veya tarımsal nitelikte bir kullanım talebi hâlinde sonlandırılır. Kira süreçleri veya sözleşmeleri buna göre ayarlanır.” şeklinde bir görüşümüz var. Ayrıca, yazılı olarak da görüşümüzü iletteceğiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Duyar, teşekkür ediyorum süre sınırlamasına da uyduğunuz için.

Başka söz almak isteyen var mı?

Çok teşekkür ediyorum değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım.

Değerli milletvekillerimiz, tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

Saygıdeğer milletvekili arkadaşlarım, teklif daha önce tüm üyelerimize dağıtılmış olduğundan, zaman kaybını da önlemek amacıyla teklifin görüşeceğimiz maddelerinin tekrar okutmadan okunmuş sayılmasını, varsa sadece önergelerin okunmasını ve görüşmelerin madde numarası belirtmek suretiyle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, toplantının başlangıcında ifade ettiğim üzere, sırasıyla teklifin 10’uncu, 12’nci, 16’ncı, 21’inci, 25’inci, 29’uncu ve 36’ncı maddelerini görüşeceğiz.

Teklifin 10’uncu maddesinin görüşmelerine başlıyoruz.

Madde üzerinde söz talebinde bulunmak isteyen değerli milletvekili arkadaşlarıma sırasıyla söz vereceğim.

Evet, söz isteyen Sayın Çepni, buyurun.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Evet, teşekkür ediyorum Başkanım.

Girişte de belirtmiştim; bu “rehabilit” meselesi son derece istismar edilen bir meseledir. Burada rehabilit edilmiş bir tek maden sahası ve benzeri yerin olmadığını bir kez daha belirtiyorum fakat burada belediyelerde olan bu sorumluluk, şimdi aslında devlette olan sorumluluk. Devlette olmasına rağmen çözilemeyen bir sorun var ortada. Şimdi, bunu, bozan şirketlere havale ediyoruz. Dolayısıyla bu kadar ciddi bir meselenin, bu kadar esaslı bir meselenin çözümünün, telefisinin kârdan başka bir şey düşünmeyen, dağı taşı perişan eden şirketlere bırakılması yıkımın daha da derinleştirilmesi anlamına gelir, dolayısıyla buna esastan itirazımız var. Maden sahalarının rehabilitesi devlette olmalıdır ve devlet bunu kesinkes yerine getirmelidir.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Çepni, teşekkür ediyorum.

Bana bir bilgi notu geldi, ben Komisyonun görüşlerine sunuyorum: Madencilik faaliyetleri sonrasında rehabilit edilen orman alanı 12.363 hektardır. Bunun ayrıntılarını eğer Komisyona, bizlere de verirsiniz çok değerli milletvekillerimize bu bilgi notunu gönderirim.

Ben şimdi söz isteyen Sayın Bakan’a söz vermek istiyorum eğer uygunsa.

Buyurun Sayın Bakan.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, 10’uncu madde... Bir defa bu madenlerle ilgili alanların rehabilitasyonu ile ilgili “Şu kadar alan rehabilit edildi.” şeyi gerçek değil, niye gerçek değil? Bu rehabilit edilen alanların -ben aynı zamanda amatör pilotum yani alçaktan uçuş yaparak ben o alanları

görüyoruz- ülkenin doğası... Arkadaşlar, bu madenlerden dolayı, özellikle bu taş ocaklarından dolayı o çimento fabrikalarının dağları kestiği, tamamen yardığı alanların rehabilite edilmesi mümkün değil. Bir de kesilen ağaçların kesildiği yerde de oranın rehabilitasyonu belki elli sene, belki yüz sene bir ekosistem oluşması orada... Dolayısıyla hani “rehabilitasyon” dediğiniz şey üstünkörü olan bir şey, orada bir rehabilitasyon söz konusu değil, tekrar eski hâle gelmesi mümkün değil; onu biz yaşayarak görüyoruz. O yüzden hani “Şu kadar alan rehabilite edildi.” şeyi kandırmacadan ibaret.

Madenlerle ilgili de... Tabii, Orman Mühendisleri Odası Başkanının madenciliği savunması, bize çok bilimsel bir değerlendirme yaparak “Bu masanın belli şeyleri de madenlerden...” falan demesi, onun -yanlış anlamayın- boyunu aşan bir değerlendirme. Buradaki her milletvekili madenin ne olduğunu, madenciliğin ne olduğunu biliyor; biz onun değerlendirmesini kendimiz yaparız. Madenleri savunmak, madenciliği savunmak Orman Mühendisleri Odasına düşmez; o, ormanları savunmak için burada, biz onun için çağırdık. Maden Mühendisleri Odası gelir, madenciliği burada savunur, ona da söyleyeceğimizi söyleriz. Biz madencilğe karşı değiliz, madeni çıkartırken sen sadece emperyalizmin, kapitalizmin ham madde kaynağı olarak kullandığı bir madencilik yapıyorsan eğer biz buna karşıyız. Fransa’da çimento fabrikaları kapandı, İtalya’da çimento fabrikaları kapandı, Alp Dağları’nda bir tane taş ocağı yok ama bizim memleketimizin her yeri çimento fabrikası. Niye? Dağları, taşları oyuyorlar. Siz görüyor musunuz Toskana’da oyulmuş dağlar? Görmüyorsunuz çünkü adam ona izin vermiyor, az gelişmiş ülkelere gönderiyor o teknolojiyi; onu savunmak bizim memleketimizin, vatanımızın hayrına bir şey değil.

Altınmadeni, bakırmadeni; bunlar çıkmasın mı? Çıksın ama sen bunu artı değere dönüştürebiliyorsan, bin dolarlık, 2 bin dolarlık telefon yapıp satıyorsan bir şey yoksa sen onun işçiliğini yapıyorsan, adam madeni yükleyip götürüyorsa, senin doğanı da harap ediyorsa bu madencilğe karşıyız biz. Yani biz buradaki şeyin madenden yapıldığını bilmiyor muyuz, yani bu ses sistemini yapmak maharet, yoksa bu madeni satmak değil. Demirin kilosu ne kadar, şu bir iPhone’nun ağırlığını düşünün, bunun ekonomik değeri ne kadar? Artı değer yaratabiliyor olman lazım bilgiyle ve teknolojiyle. Şimdi, bunu söylemeyecektim ama söylemek durumunda kaldım Orman Mühendisleri Odası Maden Mühendisleri Oda Başkanının yerine geçip bir savunma içine girince.

Şimdi, 10’uncu maddeyle ilgili “Ormanların muhafazası” başlıklı bölümün dördüncü fıkrası değiştirilerek madencilik faaliyeti sona eren orman alanlarının rehabilitasyonu yani doğal yapısı bozulan ormanın yeniden ağaçlandırılması için inşaat, hafriyat, yıkıntı atıklarıyla dolgu yapılması çalışmalarının artık sadece belediyelerce değil, bakanlığın takdiriyle ihaleye çıkılarak gerçek ve tüzel kişilere yaptırılabilmesinin önü açılıyor.

Açık ocak, maden çukurlarının yıkıntıyla doldurulması yer altı sularının kirlenmesine sebep olabilir. Zaten daha önce bununla ilgili ciddi anlamda bilimsel çalışmalar yapıldı. Bu hafriyatların geçmişte denizlerin de doldurulmasında kullanıldığı, deniz ekosistemine ne kadar zarar verdiği... Aynı şekilde, şu an bu yıkıntılarda ciddi anlamda asbest var. Bu asbesti soluduğunuz zaman akciğer zarı kanseri de denilen ve yirmi yılda, otuz yılda ortaya çıkan bir hastalığa yol açtığı bildiğimiz bir gerçek yani laboratuvar ortamında, neredeyse o şekilde ayrılması gereken asbesti ayıramıyoruz şimdi o yıkıntılarda. Dolayısıyla bunlar bir yerlere doldurulacak ve oralarda havaya, toprağa, suya karışacak. Özel sektörün de birinci amacı kâr, kamu gibi değil. Dolayısıyla siz bunu özel sektöre verdiğinizde bu risklerle karşı karşıyasınız.

Rehabilitasyon işlerinin ihaleyle firmalara verilmesi çevre hakkı açısından öngörülen veya öngörülemeyen sorunlara yol açar, çevrenin ticarileştirilmesi, piyasalaştırılması, özelleştirilmesi anlamına gelir, yeni bir rant kapısıdır. Biz 10’uncu maddeye bu sebeple karşıyız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Bakan, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Arslan, buyurun.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben de öncelikle, bu 11 ilimizi etkileyen büyük depremde hayatını kaybedenlere Allah’tan rahmet diliyorum, yaralıları acil şifalar diliyorum. Allah bir daha ülkemizi bu tür felaketlerden korusun ama bizim siyasilerin de burada yapmamız gereken sorumlulukları vardır. Bizim de “Sağlıklı, dirençli kentleri nasıl yaparız?”ı artık bu komisyonlarda almış olduğumuz kararlara, bilim çevrelerinin vermiş olduğu tavsiyelere uygun olarak bir an önce hayata geçirme gibi bir sorumluluğumuz var diyorum.

Kanunla ilgili, 10’uncu maddeye gelecek olursak... Şimdi, burada, belediye başkanlığı yapmış çok değerli büyüklerimiz var. Bizim kentlerde, belediyecilik faaliyetlerinde yaşadığımız en büyük sorunlardan biri bu hafriyat işidir; hafriyatın nereden alınıp nereye götürüleceği, nereye depolanacağı işi meselesi çok büyük bir problem. Çevreyi de ciddi anlamda kirleten bir şey çünkü evinde tadilat yapan bunu doldurur bir kamyonetin, kamyonun kasasına gece bir yere döker, ondan sonra çeker gider. Ondan sonra, belediye gelir, bunu büyük ihtimal, yüzde 99 oranında kimin döktüğünü tespit edemez, sonra kepçeleriyle kaldırıp bir başka yere götürür.

Şimdi, zaten bizim ülkemizde vahşi madencilik uygulamaları var yani bilimle uzaktan yakından çok alakası olmayan, uydurulmuş, tam sonuçlanmamış ÇED raporlarıyla yapılan vahşi bir madencilik var. Vahşi madencilik sonunda yaratmış olduğumuz o çöküntü alanlarını, oradan çıkarmış olduğumuz o boşluk alanlarını doldurma işini belediyelerin denetiminde yapıyoruz ama maalesef, aslında, belediyelerimiz de burasını tam olarak denetleyemiyor; öyle büyük çöküntü alanları oluşuyor ki... Sizin yıllarca çıkarmış olduğunuz, birçok denetimden uzak, belki de farklı bertaraf işlerine tabi tutulması gereken hafriyatları “Ne de olsa üstünü toprakla kapatırız.” anlayışıyla gömdüğümüz yerler buralar, bu alanlar. Şimdi, biz, bu alanları kör topal bir belediye denetimi varken ondan da arındırarak özel sektöre devredeceğiz ve özel sektörden de buna hızlı bir şekilde çare üretmesini, bunu rehabilite etmesini bekleyeceğiz. Zaten rehabilite etme, tamamen eskiye döndürememe demek yani; dönmez, rehabilite ettiğiniz hiçbir şey eski hâline dönmez, belki iyileşir ama eski hâline dönmez.

Yanan ormanlar için ne derler? “Toprak erozyonuna müsaade etmeyin, orayı ona göre şevleyin ama bırakın, kendi kendine çıkar, orman kendi kendine büyür, oraya bir ağaç dikmeyin.” derler. Orman kendini yeniler, hatta ormanlar kendilerini zaman zaman da yakar; yakar, orman kendini yakar ve doğa kendi kendini rehabilite eder yani insanoğlunun tam olarak eskiye döndürme gücü yoktur.

Bu anlamıyla, yani bakın yapı denetim var değil mi? Yapı denetim şirketleri kurduk 1999’dan sonra, Anayasa Mahkemesi sonra ilgili maddesini iptal etti, 2001’den sonra bir şekil daha düzenledik ve “Bu yapı denetim sistemiyle bu memlekette hiçbir bina yıkılmayacak.” dedik, ben Adıyaman Besni’de gördüm, üç yıllık, dört yıllık binalar yıkılmış. Niye? Çünkü özel sektöre terk ettiğimiz bir alanda yeterince denetim yapamadığımız, odaları da devre dışı bıraktığımız, mühendis, mimar aklını da devre dışı bıraktığımız, devlet aklının firar ettiği, müteahhit aklının devreye girdiğinde gördük ki kâr amacı, kâr hırsı, maalesef, bizi sağlıksız konutların içine sokmuş ve biz, o sağlıksız konutların içinde insanlarımızın yaşamlarının, maalesef, yok olduğunu izleyerek gördük. Yapı denetim şirketlerini bile rehabilite edememiştir çünkü biz defalarca anlattık, dedik ki “Bazı işler vardır devlet eliyle yürütülmesi gerekir, bazı işler vardır kamuoyuyla yürütülmesi gerekir.” Siz böyle önemli bir alanda tamamen devleti, mühendis aklını, kamu adına görev yapan mühendis odalarını devre dışı bıraktığınızda ortaya çıkan sonuç, maalesef, sonuçlar olarak daha ağırlaşıyor. Ya, şimdi aynı şey burası için de geçerli. Siz

burada belediyeyi devre dışı bırakacaksınız, zabıta'yı devre dışı bırakacaksınız, ee, kimin nereden, nasıl bir atık getirdiğini... Getirdi, nükleer atığı oraya gömdü, ne yapacaksınız, kim denetleyecek, nasıl deneteceğiz biz bunları burada? Yani bu çöküntü alanlarına, bu hafriyat alanlarına, bu ormanların bu alanlarına nasıl böyle bir şey... Bir tane şirket gelecek oraya, hem kendisi bu işleri yapmış olacak hem kendi inşaat atıklarını ya da hafriyat işlerini... Belki de tekelleşecek o iş çünkü onun bir depolama alanı olacak, tekelleşeceği için oradan ciddi de para kazanacak ve doğaya zarar verecek ne kadar atık varsa da onları toplayacak, getirecek, oralara gömecek, sonra da "Biz burayı rehabilite etmişiz." diye övüneceğiz. Olmaz arkadaşlar, bazı işler devredilemez, bu işleri devretmemek lazım. Burada belediyelerin, yerel yönetimlerin denetiminin özel şirketlerin eline geçmesine müsaade etmeyelim. O yüzden bu madde sakıncalıdır, bu madde doğru değildir. Çevresel etki değerlendirme raporuna yapılacak olan ıslah işlemiyle detaylı ekosisteme uygun bir şekilde yazılmalıdır bu işlemler. Biz bunları yapmıyoruz; yaptığımız tek bir şey var, bir şirkete bunu Bakanlık aracılığıyla ihale edeceğiz; o şirketin yeterliliği nedir, ne olacak, nasıl bir prosedüre tabi olacak biz burada bir çerçeve çıkaracağız -yarın belki yönetmeliği çıkar bunun ama yönetmelikte de bu işi ne kadar doğru yapacağız orası da ayrı bir soru işareti- ama sonuç itibarıyla bu madde sakıncalıdır, çevre dostu bir madde değildir. Bu maddenin, Çevre Komisyonu üyelerinin en azından burada şerhiyle kamu denetiminin... Bakın, bir örnek verdik, ya devrettiğimiz işler, özele devrettiğimiz işler yürümüyor, yürütemiyoruz. Yani bir kamu aklının, bir kamu vicdanının, devletin yapma, devletin devlet olarak görev yapma hakkını biz daha fazla özel sektöre devretmemeliyiz. O anlamıyla, bu madde sakıncalıdır ve bu tekliften çekilmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Arslan, teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Madde üzerinde 2 adet önerge vardır, aykırılık sırasına göre okutuyorum:

Çevre Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Murat Çepni

Muazzez Orhan Işık

İzmir

Van

BAŞKAN MUHAMMET BALTA - Sayın Çepni, gerekçesini okutayım mı?

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Yok, gerek yok.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA - Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

2'nci önergeyi okutuyorum:

Çevre Komisyonu Başkanlığı

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Orman Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin 4'üncü fıkrasının teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Murat Bakan

Aydın Özer

Vecdi Gündoğdu

İzmir

Antalya

Kırklareli

Ednan Arslan

Mahir Polat

İzmir

İzmir

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Gerekçeyi okutalım mı Sayın Bakan?

MURAT BAKAN (İzmir) – Ben zaten söyledim bunu, gerek yok okutmaya.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 10'uncu madde kabul edilmiştir.

12'nci madde üzerinde görüşmelere başlıyoruz.

Madde üzerinde söz talep edenlere söz vereceğim sırasıyla.

Sayın Bakan, buyurun.

MURAT BAKAN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; kanun teklifinin 12'nci maddesinde “Devlet ormanlarından kesilecek veya herhangi bir sebeple devrilmiş veya kesilmiş ağaçlardan hangilerinin diplerinin ve hangi ürün çeşidinin kimler tarafından damgalanacağına veya işaretleneceğine, hangi damga veya damga yerine geçecek işaretlerin kullanılacağına, orman mahsullerinin kesim, imal, toplama, koruma ve satış icaplarına göre nakil, istif ve ölçme işlerine, taşıma belgesinin tanzim ve kullanılmasına ait şekil ve esaslar Orman Genel Müdürlüğünce tayin ve tespit olunur.” hükmü bulunmaktadır. Oysa damga ve işaretleme işlerinin orman mühendisleri tarafından yapılması gerekmektedir. Söz konusu madde ormanda kesilecek ağaçları damgalama yetkisinin özel şirketlere verilebilmesinin önünü açmaktadır. Bu nedenle bu maddeye biz karşı çıkıyoruz.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA - Sayın Bakan, teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde Sayın Çepni, buyurun.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Evet, bu maddede de ormanlara yaklaşım konusundaki temel kaygılarımız geçerli çünkü toplamda, başta da belirttiğim gibi, korumak değil bir boşluk yaratıp oradan ormanlık alanların yeni inşaatlara açılması siyaseti yönetiliyor. Burada da yine kamuya mı, özel şirketlere mi verileceği belirsiz.

İkincisi, daha önemlisi de şu: Buraların belirlenmesinde gerçek anlamda bilimsel, demokratik bir denetime ihtiyaç var yani bunu dijitalleştirmekten ziyade, bu konuda ehil bilim insanlarının bu meseleye doğrudan dâhil olması gerekir çünkü söz konusu verilen karar geri dönüşümü mümkün olmayan bir karar.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA - Sayın Çepni, çok teşekkür ediyorum.

12'nci madde üzerinde 1 adet önerge var, okutuyorum:

Çevre Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 241 sayılı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesiyle getirilmek istenen düzenlemenin değiştirilerek aşağıdaki şekilde teklif metnine eklenmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 12- 6831 sayılı Kanunun 27'nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 27- Devlet ormanlarından kesilecek veya herhangi bir sebeple devrilmiş veya kesilmiş ağaçlardan, hangilerinin diplerinin ve hangi ürün çeşidinin kimler tarafından damgalanacağına veya işaretleneceğine, hangi damga veya damga yerine geçecek işaretlerin kullanılacağına, orman mahsullerinin kesim, imal, toplama, koruma ve satış icaplarına göre nakil, istif ve ölçme işlerine, taşıma

belgesinin tanzim ve kullanılmasına ait şekil ve esaslar Orman Genel Müdürlüğünce tayin ve tespit olunur. Tayin ve tespit olunan damga veya damga yerine geçecek işaretlerin Orman Genel Müdürlüğünce belirlenen kişilerden başkası tarafından kullanılması yasaktır. Orman Genel Müdürlüğünce belirlenecek esaslara göre damgaya tabi iken damgasız, işaretlemeye tabi iken işaretsiz olan ve taşıma belgesi olmayan orman emvali kaçak sayılır. Bu iş ve işlemler kamu görevlileri eliyle yürütülür ve bu iş ve işlemler için özel sektör işletmelerine ihale verilemez. “

Murat Çepni

Muazzez Orhan Işık

İzmir

Van

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Gerekçeyi okutalım mı Sayın Çepni?

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Gerek yok Sayın Başkan.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – 12’nci madde üzerinde verilmiş önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

12’nci madde üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

12’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 12’nci madde kabul edilmiştir.

Teklifin 16’ncı maddesini görüşmelere açıyorum.

Sayın Bakan, buyurun.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; “Herhangi bir suretle satışı yapılmış orman emvali, bedeli ödenmeden veya karşılığı banka teminat mektubu veya Devlet tahvili temin edilmeden, damgaya tâbi olanlar damgalanmadan veya işaretlemeye tabi iken işaretsiz olanlar taşıma belgesi olmaksızın nakledilemez. Bunlar için düzenlenecek belgelerde emvalin adedi, cinsi, nevi, vasfı, ebadı, miktarı, bedeli, hareket tarihi ve saati ile mesafe dikkate alınarak tanınan geçerlilik süresi gösterilir. Taşıma belgeleri mal sahibinin istediği yere ve taşıyıcının taşıma imkânlarına göre müddetli olarak verilir. Malın ilk götürüldüğü yerlerden başka yerlere taşınmasında, taşıyanın taşıma belgesini yenilemesi lazımdır. Orman emvali; adedi, cinsi, nevi, vasfı, ebadı, bedeli, hareket tarihi ve saati ile geçerlilik süresi itibarıyla ibraz olunan taşıma belgesine uyduğu ve damgaya veya damga yerine geçecek işaretlemeye tâbi olanlar damgalı veya işaretli bulunduğu takdirde, hepsi üzerinden hacmen yüzde on ve ağırlığının yüzde onbeşine kadar çıkacak fazlalık için taşıma belgesinde yazılı satış bedeli üzerinden tutarı ve bu tutarın yüzde on fazlası alınarak serbest bırakılır.” hükmü bulunmaktadır. 10 tonluk bir kamyona ortalama 15-18 metreküp tomruk yüklenebilmektedir, yüzde 10 fazlalık hesabıyla her kamyonda ortalama 2 metreküp tomruk kaçak olarak gitme riski taşımaktadır. Ormandan izin verilenin yüzde 10’unun üzerinde ağaç çıkarılmasına, üstelik parası da alınarak göz yumulacağı anlamına gelmektedir bu hüküm. Bu nedenle, biz bu hükmü doğru bulmuyoruz Sayın Başkan. Bunun kanun teklifinden çıkartılması gerekir.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Madde üzerinde 1 adet önerge var, okutuyorum:

Çevre Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 241 sayılı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 16’ncı maddesiyle getirilmek istenen düzenlemenin değiştirilerek aşağıdaki şekilde teklif metnine eklenmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 16- 6831 sayılı Kanunun 41 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir

“MADDE 41- Herhangi bir suretle satışı yapılmış orman emvali, bedeli ödenmeden veya karşılığı banka teminat mektubu veya Devlet tahvili temin edilmeden, damgaya tâbi olanlar damgalanmadan veya işaretlemeye tabi iken işaretsiz olanlar taşıma belgesi olmaksızın nakledilemez. Bunlar için düzenlenecek belgelerde emvalin adedi, cinsi, nevi, vasfı, ebadı, miktarı, bedeli, hareket tarihi ve saati ile mesafe dikkate alınarak tanınan geçerlilik süresi gösterilir. Taşıma belgeleri mal sahibinin istediği yere ve taşıyıcının taşıma imkânlarına göre müddetli olarak verilir. Malın ilk götürüldüğü yerlerden başka yerlere taşınmasında, taşıyanın taşıma belgesini yenilemesi lazımdır. Orman emvali; adedi, cinsi, nevi, vasfı, ebadı, bedeli hareket tarihi ve saati ile geçerlilik süresi itibarıyla ibraz olunan taşıma belgesine uyduğu ve damgaya veya damga yerine geçecek işaretlemeye tâbi olanlar damgalı veya işaretli bulunduğu takdirde, hepsi üzerinden hacmen yüzde on ve ağırlığının yüzde onbeşine kadar çıkacak fazlalık için taşıma belgesinde yazılı satış bedeli üzerinden tutarı ve bu tutarın yüzde on fazlası alınarak serbest bırakılır. Yukarıdaki hadleri aşan miktar, bütün fazlalığa şamil olmak üzere kaçak sayılarak idarece müsadere olunur. Bu iş ve işlemler kamu görevlileri eliyle yürütülür ve bu iş ve işlemler için özel sektör işletmelerine ihale verilemez.”

Murat Çepni

Muazzez Orhan Işık

İzmir

Van

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Gerekçe?

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Gerek yok.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Teşekkür ederim.

16’ncı madde üzerinde verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Madde üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

16’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 16’ncı madde kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

Teklifin 21’inci maddesinin görüşmelerine başlıyoruz.

Madde üzerinde söz almak isteyen?

Sayın Bakan, buyurun.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, biz 21’inci maddeyi olumlu buluyoruz, dolayısıyla o düşüncemizi ifade etmek istedik. Bu noktada cezaların artırılması pozitif bir şeydir.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Bakan, ben de teşekkür ediyorum.

Sayın Çepni, buyurun.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Evet, cezaların artırılması olumlu bir düzenlememiş gibi görünmesine rağmen deprem sürecinde gördüğümüz üzere, Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkartılan kararnameyle -bu 126 no.lu sayılı Kararname’yle- ormanlık alanlar inşaata açılmıştır. Dolayısıyla burada depremde açığa çıkan, geleceği dahi tehdit eden bu molozların kaldırılması, asbest tehlikesine gelen tepkilere bu madde yetersizdir. Dolayısıyla bu madde böyle geçmemelidir. Bu kararnameler tümünden kaldırılmalıdır.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Çepni, teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde başka söz almak isteyen? Yok.

Madde üzerinde verilmiş 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Çevre Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 241 sayılı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin teklif metninden çıkarılarak aşağıdaki hükmün teklif metnine eklenmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 21-6831 sayılı Kanunun 94 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanunun 14 üncü maddesinin (F) bendinde belirtilen fiilleri işleyenler hakkında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Tarım alanlarına, meralara, sulak alanlara ve ormanlık alanlara 5 kilometre mesafeye kadar inşaat atığı, moloz ve benzeri atık atılması yasaktır. Yasağı ihlal eden kişilerin ve işletmelerin iş makineleri müsadere edilerek mücavir alandaki belediyeye devredilir. Müsadere işleminin yapılması sorumlular hakkında ilgili TCK hükümlerinin ve ilgili tazminatların uygulanmasını etkilemez.”

Murat Çepni

Muazzez Orhan Işık

İzmir

Van

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – 21'inci madde üzerine verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

21'inci madde üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 21'inci madde kabul edilmiştir.

25'inci maddenin görüşmelerine başlıyoruz.

25'inci madde üzerinde söz almak isteyen.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Bakan, buyurun.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, kanun teklifinin 25'inci maddesinde “Ağaçlarda bulunan resmi damga veya damga yerine geçecek işaret ve numaraları bozanlar ve orman hudutlarındaki taksimata mahsus işaretleri ve levhaları ve orman kadastrounda sınır noktalarını gösteren sabit taş veya beton kazıkları, ormanlardaki otlak, yaylak ve kışlakların sınır işaretlerini kıranlar, kaldıranlar, belirsiz hâle getirenler, yerlerini değiştirenler, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, ikibinbeşyüzyirmibeş Türk Lirasından yirmibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır.” denilmektedir.

Söz konusu işaretleri kaldırmak, yerini değiştirmek veya zarar vermek suçken madde metninde “fiilleri suç oluşturmadığı takdirde” ifadesi müeyyidenin etkisini zayıflattığı gibi kanun yapma tekniğine de uygun değil. Zaten suç oluşturmuyorsa suç oluşturmuyor “suç oluşturmadığı takdirde” diye bir deyim olmaz. Dolayısıyla yaptırım yaptığınız bir yerde böyle bir hükme gerek yok, bunun çıkarılması gerekir. Ayrıca, burada, hani meraları, kışlaklarla ilgili şeyi korumaya çalışırken bir taraftan, diğer taraftan Cumhurbaşkanlığının 126 no.lu meraları imara açan, ormanları imara açan kanun hükmünde kararnamesi Meclise yasalasmak üzere gelmiş ama bizim Komisyonumuza havale edilmedi bu. Yani bu hem Tarım ve Orman Komisyonuna hem Çevre Komisyonuna, bizim Komisyonumuza gelmeliydi, biz burada görüşmeliydik. Dolayısıyla ben burada size öneriyorum, Meclis Başkanlığına; mümkünse asli, değilse tali komisyon olarak bize gelmesi gerektiğini -bizim Komisyonumuzun alanı asıl o, 126 no.lu KHK- bunu da sizden, burada Komisyon Başkanı olarak talep ediyorum.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Bakan, teşekkür ediyorum.

Sayın Cepni...

Evet, başka söz almak isteyen? Yok.

25'inci madde üzerinde 1 adet önerge var, önergeyi okutuyorum:

Çevre Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 241 sayılı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 25'inci maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin teklif metninde değiştirilerek aşağıdaki şekilde teklif metnine eklenmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 25- 6831 sayılı Kanunun 109 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 109- Ağaçlarda bulunan resmi damga veya damga yerine geçecek işaret ve numaraları bozanlar ve orman hudutlarındaki taksimata mahsus işaretleri ve levhaları ve orman kadastrounda sınır noktalarını gösteren sabit taş veya beton kazıkları, ormanlardaki otlak, yaylak ve kışlakların sınır işaretlerini kıranlar, kaldıranlar, belirsiz hâle getirenler, yerlerini değiştirenler, fiilleri suç oluşturulup oluşturulmamasına bakılmaksızın, onbinbeşyüzyirmibeş Türk Lirasından ellibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası ile cezalandırılır. “

Murat Çepni

Muazzez Orhan Işık

İzmir

Van

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Teşekkür ediyorum.

25'inci madde üzerine verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

25'inci maddenin görüşmeleri tamamlanmıştır.

25'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 25'inci madde kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

29'uncu maddenin görüşmelerine başlıyoruz.

29'uncu madde üzerinde söz almak isteyen Sayın Bakan, buyurun.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; 29'uncu maddede Orman Kanunu'na eklenen maddeyle özel orman statüsüne sahip arazilerin mülkiyet sahiplerinin yarattığı sorunların aşılması için 3 hektardan küçük alanların özel orman sayılmaktan çıkarılması öngörülmekte, 3 hektardan büyük olanların ise özel orman sayılması hükmü getirilmektedir. Mevcut yasaya göre, küçük parçalar hâlinde dahi olsa bu ormanlar bir bütün sayıldığı için imar izni verilmemektedir. Getirilen değişiklikle özel ormanlar 3 hektarın altına düşürülerek orman alanı dışına çıkartılacak, imara açılmasının önü açılacaktır. Söz konusu madde Anayasa'nın 169'uncu maddesindeki "...orman sınırlarında daraltma yapılamaz." hükmüyle çelişmektedir.

Arkadaşlar, bakın, bu, çok riskli bir madde. Yani bu maddeye oy kullanıyoruz hepimiz, siz oy kullanacaksınız belki şu an yani bizim şeyimize rağmen. Bu madde, ya, aynı bu imar barışıyla ilgili mevzu gibi yarın gündeme gelir, bundan üç sene sonra, beş sene sonra "Kim buna oy vermişti?" denir. Bunu çıkartalım. Bakın, bu, orman alanlarını imara açmak için getirilen bir şey. Bir şekliyle 3 hektarın altındaki alanlar o İstanbul'da, Karadeniz ormanlarında, Kuzey Ormanları'nda imara açılan alanlar, orman alanları noktasına gelir. Özel orman... 3 hektarın altına düşürüyorsunuz; bunun mutlaka buradan çıkarılması lazım. Bunu Sayın Bakanla da konuşun, bakın, yani yarın hepimiz bu vebalin altında kalırız.

Kanun teklifini hazırlayan arkadaşlar, Sayın Bakan Yardımcısı, bürokrat arkadaşlar; bu işin şeyi, bu kanun teklifinde bizim açımızdan en riskli saydığımız madde, dolayısıyla bunu çıkaralım herkes için; diğer maddeleri zaten, bak, konuştuk, geçti yani öyle ya da böyle ama bu çok kritik bir madde.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Evet, Sayın Bakan, teşekkür ediyorum.

Sayın Arslan...

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Yani şu Mecliste orman sayılamayacak alanı ormandan çıkarmayı konuşmak şu Komisyonunda zül geliyor ya. Ya, ağaç mı dikelim, daha fazla ağaç varlığı mı elde edelim yoksa var olanı yok mu edelim? Yani dünya iklim kriziyle mücadele eylem planları var. Daha fazla orman alanını nasıl yaratırız, daha çok ormanı nasıl koruruz diye düşünmemiz gerekirken “3 hektar altındaki özel ormanları orman vasfından çıkaralım.” Yani sormak isterim, bu kanunu yapan ya da bu teklifi getiren arkadaşlar, bu ülkede 3 hektar altı kaç tane özel orman alanı var ya? Onun hesabını yaptık mı, gittik mi, sorduk mu? Ya da böyle bir maddeye niye ihtiyaç duyuyoruz ya? Ya, ağaç dikmek kadar güzel bir şey var mı ya? Doğayı korumak kadar güzel bir şey var mı ya? Ya, sanki yani her şey bitti, sıra ormanlarda.

Bakın, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı’nın 26’ncı Zirvesi’nde, COP26’da 100’ün üzerinde lider 2030’a kadar orman kaybını durdurmayı taahhüt etmiş ve bu ülkeler arasında Türkiye var. Siz uluslararası bir konferansta bunun kararını alacaksınız ama Çevre Komisyonunda “Biz bu ormanları nasıl yok ederiz? Biz bu ormanları nasıl orman vasfından çıkarırız? Nasıl birilerine rant sağlarız? Nasıl burada birilerine rezidans yaptırırız, AVM yaptırırız?”ın hesabını yapıyoruz. Yani gerçekten tarihi bir sorumluluk arkadaşlar. Bakın, biz Çevre Komisyonuyuz; bunu bir başka komisyon yapsın ya, Ticaret Komisyonu yapsın ya; bunu bir başka komisyon, Sanayi Komisyonu farklı bir değerlendirme, farklı bir bakış açısıyla bunu ele alabilir ya ama biz ele alamayız Sayın Başkanım, biz böyle yapmamalıyız. “Biz bir ağacı nasıl koruruz?”dan “Bir çiçeği, doğayı nasıl koruruz?”dan geldiğimiz nokta “Ormanı nasıl yok ederiz?” yani şurada şu tekliften bu madde çıkmadığı sürece -özel, devlet fark etmiyor ya- “Ormanı nasıl yok ederiz, ağacı nasıl yok ederiz, doğayı nasıl katlederiz?”in oyunu vereceğiz ya! Anayasanın 169’uncu maddesinde “...orman sınırlarında daraltma yapılamaz.” hükmü var iken biz bunu burada oylayacağız ve ormanların azalmasına katkı vereceğiz; vebal altındayız arkadaşlar, buna oy veren vebal altındadır.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Çepni, buyurun.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Ormanları korumak, devletin en temel görevlerinden bir tanesi, anayasal bir madde. Şimdi, ne yazık ki Türkiye’de biz, halk, ormanlarını devletten koruyan bir halk gerçekliğiyle karşı karşıyayız yani halk, ormanlarını devletten koruyor; bu, herhâlde tarihteki en büyük handikaplardan bir tanesi olsa gerek. Yani orman denen şeyin hususiliği olur mu? Ya, ormanın hususi sahibi olabilir mi? Olamaz, bir kere buradan başlamak lazım.

İkincisi: Şimdi, burada, zaten başta da söyledim yani bu Komisyonun tartışması gereken ya da dedim ki normalde doğa ve halk sağlığını önceleyen bir siyasetin yapması gereken “Vasfını yitirmiş alanların yeniden orman vasfına kazandırılması için ne yapabiliriz?” sorusuna yanıt üretmektir. Tam tersine, burada bir fırsatçılık yapılarak orada yeni yapılaşmalara izin veriliyor; bunun başka bir açıklaması yoktur. Yeni yapılaşmaların sonucu on binlerce insanın depremde hayatını kaybetmesidir; böyle hamasete falan gerek yok, gerçekler ortada. Bu maddenin geçmesi demek, zaten kalmamış olan kırsal bölgelerdeki yaşamın neredeyse tümüyle betonlaştırılması anlamına gelir. Bu madde derhal kesin ve kesin geri çekilmelidir.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Evet, teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen Komisyon üyemiz var mı? Yok. Sayın Bakan Yardımcımız Gizligider’e söz vermek istiyorum.

Buyurun Sayın Gizligider.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI EBUBEKİR GİZLİGİDER – Sayın Başkanım, büyük bir yanlış anlaşılmanın olduğunu düşünüyoruz. Müsaadeniz olursa teknik bir izah yapmak üzere Genel Müdürümüze söz vermenizi talep ediyorum.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Evet, Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Sayın Başkanım, Komisyonun çok değerli üyeleri, kıymetli vekillerimiz; burada bizim yapmak istediğimiz düzenleme bir orman alanını orman vasfından çıkarmak değil parsel bazında değerlendirilmesi. Eğer bir parsel içerisinde ağaçla kaplı alan 3 hektar ve üzerinde bir büyüklüğe sahip ise burası yine özel orman olarak kalmaya devam edecek, sadece parsel bazında 3 hektardan daha az bir ağaçlık alan söz konusuysa buranın orman olarak değerlendirilmemesi.

MURAT BAKAN (İzmir) – Niye? Niye değerlendirilmemesi?

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Niye ama?

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Şöyle efendim...

MURAT BAKAN (İzmir) – Böyle böyle, parça parça orman bütünlüğünü kaybediyor Sayın Genel Müdür.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Şöyle Sayın Vekilim, müsaade ederseniz, izah edeyim.

Bir yer özel orman olarak nitelendirildiği takdirde kişinin buraya... Yani özel orman şu aslında Sayın Vekilim: Kişinin tapulu arazisi üzerinde eğer ağaçla kaplı alan, orman ağaçlarıyla kaplı alan varsa özel ormandır, kişinin tapulu yerindeyse özel ormandır yoksa devletin ormanından bir kişiye özel alan çevrilip de özel orman yapılması mümkün değildir Anayasa gereği.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Kesme hakkı yoktur.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Kesme hakkı yoktur.

Burada eğer kişiler kendi parsellerinde, 3 hektardan daha geniş bir alanda ağaçlık alan oluşturduğunda, mevzuatımız gereği, kanunlar gereğince oraya mesul müdür tayin etmesi gerekiyor, amenajman planı diye ifade ettiğimiz orman yönetim planları yapması gerekiyor ve aslında kişiye çok büyük külfet getirmiş oluyor. Şimdi, kişi kendi tapulu mülkünde kendi eliyle külfete giriyor, bundan dolayı da insanlar arazilerinin üzerinde ağaç yetişmesini istemiyor; tam tersine biz, ormanı, ağaçları teşvik edeceğiz, ağaçlandırmayı teşvik edeceğiz derken bu prosedürlerden dolayı insanlar tarlalarında ağaç yetiştirmiyorlar. Onun için dedik ki: Tarlaların üzerinde, sahipli yerin üzerinde 3 hektardan daha az ağaçla kaplı alan varsa buna “özel orman” demeyelim; yine, kişi oradan ağaç keseceği zaman orman idaresinden izin almak zorunda ama en azından insanları yokuşa sürerek ağaçlandırmanın önüne engel olmayalım. Bu maddenin getirilmesindeki temel maksat tamamen budur.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, ben şöyle söyleyeyim: O zaman siz yanlış düzenleme yapmışınız, ya, bu şekilde olmaz bu. Madem 3 hektarın altındaki alanda insanların ağaçlandırmasının sebebini teşvik edecek bir şey yaparsanız düzenlemeyi ona çevirmeliydiniz. “Özel orman statüsünde olmaz.” dediğinizde o zaman başka bir şey yapmış oluyorsunuz yani bunun önünü açıyorsunuz. Bakın, kurallar esnetile esnetile biz bugüne geldik yani işte “Fay hattının üzerinde de imara açılabilir.”

“Kırmızı ışıktaki da geçilebilir.” “Anayasa da değiştirilebilir; işte, bu, ayet değil ya.” Bakın, bu hukuk kurallarının esnetilmesiyle bugün biz bu sıkıntıları yaşıyoruz. Siz, burada insanların esnetebileceği bir alan yaratıyorsunuz. Eğer amenajman planı yapması gerekiyorsa, müdür ataması gerekiyorsa onu düzenleyin yani “Şu kadar alandan büyük yerde buna ihtiyaç yoktur.” ya da “Küçük yerde ihtiyaç yoktur.” deyin. Bu yaptığımız şey... “Özel orman statüsünde değildir.” diyorsunuz. Yani siz murat ettiğiniz şeyi şu maddede, ben anlamadığım gibi, art niyetli olarak -siz iyi niyetli olarak yaptığımızı söylüyorsunuz- kullanılabilecek bir hüküm getirmiş oluyorsunuz.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Sayın Başkanım, müsaade var mı?

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Buyurun Sayın Genel Müdürüm, tabii, sayın milletvekilimizin söylediklerine lütfen cevap verin.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Sayın Vekilim, şimdi, birden fazla parselin üzerinde bulunan ağaçla kaplı alan... Diyelim ki 3,4 tane parsel var yan yana, bunların üst kısmında, birbirine bitişik olan kısımlarında ağaçla kaplı bir alan var. Bir tanesinde sadece 2 dönüm bir yer eğer bu bütünlüğün içerisinde kalıyorsa biz o kişiye de diyoruz ki: “Mevcut düzenlemeye göre senin yerin de özel orman statüsündedir.” Ve bu kişileri gerçekten de orada, tapulu mülkü üzerinde hiçbir tasarrufta bulunamaz hâle getiriyoruz, bir sürü angarya yük getiriyoruz ona. Yapmak istediğimiz şey sadece o. Parsel bazında 3 hektardan daha az ise orman vasfında değerlendirilmez kişinin kendi tapulu mülküne; özellikle bunun bir daha ifade etmek istiyorum, yapılmak istenen düzenleme sadece bu. Ama bir parselde 3 hektardan büyükse -ki kanunun diğer maddelerinde de ormanın tanımında da bu geçiyor- özel ormandır, ona yapacak bir şey yok, orman formalitesi uygulanmalı ama 3 hektardan daha küçük bir alanda, bir kişinin tarlasında 2 dönümlük bir alan da ağaçla kaplıysa buna “orman” deyip insanları ağaçtan, ormandan soğutmamalı; bütün gayemiz budur.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Sayın Genel Müdürüm, peki ne kadar bir alan var böyle?

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Sayın Vekilim, Türkiye genelinde toplamda 500 parsel var, 500 adet böyle yer var ama biz bu düzenlemeyi getirmezsek insanların arazilerinin üzerinde ağaçlandırma yapmasına engel oluyoruz çünkü insanlar diyor ki: “Ben bunu ağaçlandıracam ya da bırakacağım. Ha, orman yetişecek, sonra orman idaresi bana diyecek ki ‘Burası senin her ne kadar mülkün olsa da artık özel ormandır, orman mevzuatına göre burayı işletmek zorundasın.’ İnsanlar bu nedenle arazilerinin üzerinde ağaç yetiştirmiyorlar.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Peki, o 500 parseli getirseydiniz, kanuna koysaydınız bunlardır diye.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Tek tek yazılabilir Sayın Vekilim ama öyle bir kanun...

MURAT BAKAN (İzmir) – Hangi parseller? Biz de bilelim o parselleri.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Türkiye genelinde...

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Sayın Genel Müdürüm, “800” yazıyor gerekçede.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Olabilir, ben yanlış ifade ettim, özür diliyorum, 500 değil 800. Yani sayı belli, yerleri belli olan şeyler bunlar.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – 2.400 hektardan bahsediyoruz yani büyük bir alan aslında baktığımız zaman orman açısından.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Sayın Vekilim ama bunlar kişilerin tapulu mülkleri, tekrar ifade ediyorum.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Ya, onlar kalubeladan beri geliyordur, yedi yüz yıllık tapulardır Sayın Genel Müdürüm, sanki bugün almış adam, araziden, istifade edemiyormuş gibi...

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Doğru doğru ama gerçekten istifade edemiyor. Yani biz diyoruz ki: “Burası ormandır, orman; devlet ormanı değil, tamam ama yine özel orman da olsa kişinin ormanıdır.” Formaliteleri zor, emin olun, insanları ağaçlandırma yapmaktan soğutan bir düzenleme. Onu gidermeye çalışıyoruz.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Ya, biz 800 tane parselle yani “Kardeşim gel sen, buraya şuraya bunu ek, biz de Orman Bakanlığı olarak şu garantiyi verelim, şu ürünü alalım. Sen burada orman köylüsü ol, ormancı ol.” diyeceğimize tersini yapıyoruz bence.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Hayır hayır Sayın Vekilim...

MURAT BAKAN (İzmir) – Bunu yönetmelikle yapamıyor musunuz da yasal düzenleme yapıyorsunuz?

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Hayır Sayın Vekilim, yönetmelikle yapamıyoruz, bunu kanunla düzenlememiz gerekiyor çünkü birbirleriyle bitişik alanları kapsadığı hâlde yani birden farklı parselin birbirine bitişik kısımları ağaçla kaplıysa -mevcut düzenleme de böyle buranın tamamını orman kabul ediyoruz parsel bazına bakmadan.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şöyle sorayım size: 50 tane parsel var 3 hektarlık yan yana, özel mülkiyet konusu, özel orman olarak değerlendirilen. Bunların tamamı bu kapsama giriyor o zaman.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Sayın Vekilim, her bir parselde mi 3 hektardan büyük ağaçlık alan var?

MURAT BAKAN (İzmir) – Her bir parsel 3 hektar ya da 3 hektarın altında ağaçlık alan. Bir de orman olabilmesi için, özel orman olabilmesi için... Örneğin benim 3 hektarlık bir alanım var, ben buraya orman ağaçları diktim. Ben diktiğim anda bu özel orman oluyor mu, bunun bir kriteri yok mu?

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Özel orman oluyor Sayın Vekilim, tescillendiği zaman ve ondan sonra işte...

MURAT BAKAN (İzmir) – Ama işte kim... Yani benim talebim olmadan tescilleniyor mu bu? Olmuyor değil mi? Benim talep etmem lazım.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Yeni ise evet Sayın Vekilim, sizin talep etmeniz lazım ama kadastro geçerken orası ağaçla kaplı idiye, orman idiye kadastro sırasında da tescilleniyor orman olarak.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Peki şöyle bir şey Sayın Genel Müdürüm: 11 hektar arazim var benim, dört kardeşim, yarın babam öldü; ne yapacağız onları, bölüyor muyuz? 3 hektarın altına düşüyor mu, öyle bir şey var mı?

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Hayır hayır Sayın Vekilim.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Hisse oluyor ama 11 hektar alan...

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Aynen öyle. Hissedarlar adına, işte, 4 kardeş adına özel orman olarak devam eder.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – O 3 hektar alan arsanın alanı mı, ağaç olan... Mesela 4 hektar yer ama onun içinde 3 hektar ağaç...

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Ağaçla kaplı alan bizim için esastır Sayın Vekilim. Evet, bizim için esas olan ağaçla kaplı alanıdır.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, Sayın Genel Müdürüm, siz burayı orman olmaktan çıkardığınız anda buraya imar planı yapılabilmesine de olanak vermiş oluyorsunuz.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Şu anda yapılabiliyor zaten, inşaat yapmaya elverişli, yasak yok şu anda, yapılabiliyor.

Sayın Başkanım, müsaade...

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Genel Müdürüm, bitti mi konuşmanız?

ORMAN GENEL MÜDÜRÜ BEKİR KARACABEY – Bu kadar Sayın Başkanım, başka soru varsa eğer cevap veririm.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Şeker, buyurun.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Öncelikle şunu ifade edeyim: Özel ormanlar tapulu orman yani Ahmet'in, Mehmet'in, Ayşe'nin, Fatma'nın adına kayıtlı, tapuda kayıtlı, elinde Türkiye Cumhuriyeti devletinin vermiş olduğu tapular var ve bu, özel orman statüsünde. Burada, özel ormanlarda aynı zamanda imara açık yapılaşma yapılabiliyor yüzde 6'yı geçmemek şartıyla, tabanda yüzde 6'yı geçmemek şartıyla yukarıya doğru serbest, istediğiniz kadar çıkabilirsiniz; bu şartlara sahip. Yalnız burada, tabii, geçmiş yıllarda şöyle bir düzenleme de olmuş: 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 1'inci maddesinin G beğendinde -ki bu 1987'de değişikliğe uğramış- aynen şunu söylüyor, diyor ki: "Orman sınırları dışında olup, yüzölçümü üç hektarı aşmayan sahipli arazilerde tabii olarak yetişen her nevi ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerler orman sayılmaz." G bendinde aynen bu geçiyor.

Yine, Hususi Ormanlar ve Hükmi Şahsiyeti Haiz Amme Müesseselerine Ait Ormanlar Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinin (c) fıkrasının (5)'inci bendinde de "...üç hektardan büyük bulunmak ve tapuda gerçek ve tüzel kişiler adına kayıtlı olmak şartıyla hususi orman ya da hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait orman olarak sınırlandırılırlar." denilmektedir. Burada da yönetmelikte de "Üç hektarın üzerindeki özel orman olabilir." diyor. Kanunda da bunun açıklaması var ama bunlar maalesef daha önceki bu yönetmelik ve kanundan önce yapılmış oldukları için şu anda bizim kendi bölgemizde 250 metrekarelik özel ormanlar var ve şehrin içerisinde, 250 metrekare. Şu anda burada sadece 250 metrekarelik 2 bine, 3 bine yakın parsel var. 250 metrekarede yapılaşma yapabiliyor ama yüzde 6'dan 12 metrekare, 15 metrekare bina yapabiliyor, yukarıya doğru çıkabiliyor. Dolayısıyla, burada vatandaşın ciddi anlamda bir mağduriyeti var. Kaldı ki -az önce de ifade ettiğim gibi- açık net bir şekilde 3 dönümün altındaki alanların özel orman olmayacağı konusu hem kanunda var hem de yönetmelikte var. Dolayısıyla geçmişte yaşanmış olan bu konular bugünkü mevzuata uygun hâle getiriliyor aynı zamanda. Bunu yönetmelikle yapmak tabii mümkün değil.

MURAT BAKAN (İzmir) – Hayır, şimdi, daha önce bir yasal düzenleme varsa biz niye yeniden yasal düzenleme getiriyoruz o zaman?

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Bu düzenlemeden önce bunlar yapılmış. Yapılmış, kesinleşmiş olduğu için onu ancak kanunla değiştirebiliriz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Ha, geçmişteki...

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Özür dilerim... Şöyle söyleyeyim: Bakın, şu anda bir bölgede orman kadastro yapmaya başladığınızda 3 hektarın altında ağaçlık alan varsa, tapusu toplam 3 eklerin altındaysa "özel orman" yazılmıyor şu andaki mevzuata göre.

MURAT BAKAN (İzmir) – Tamam.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – O problemin giderilmesine yönelik bir uygulama.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – 87’den önce ağaç varsa “özel orman” yazılıyordu, 87’den sonra... Mesela burada, gerekçede 800 parseldi, sizin söylediğiniz irili ufaklı 2.500 parsel. Gösterdiğiniz planda da büyük ihtimalle İstanbul Boğazı’ndaki parseller gibi duruyor.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Hayır, bizim İzmit’te Alikahya’da olan yerler, İzmit merkezde, İzmit ilçemiz sınırları içerisinde.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – 2.500 tane parsel orada mı var?

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Tabii, yani zamanında parselasyonlar yapılmış, 250 metrekaRELİK parseller.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, Sayın Vekilim, burada, bu parsellerde -sizin bölgenizdekiler için söyleyeyim- yüzde 6 imar var şu an değil mi 250 parselde.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Evet.

MURAT BAKAN (İzmir) – Burada, mevcut yasaya “Mevcut imar hakkı değişmez.” diye bir şey koyabiliyor muyuz? Tevhit yapabilir, biriktirir. Yani burada o alanı...

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Tevhit yapamıyor özel orman olduğu için.

MURAT BAKAN (İzmir) – Ben şunu soruyorum: Yüzde 6 imarla sınırlı kalmayacak o zaman artık yani özel imar çıkardığınız zaman siz orda emsali 1 de yapabilirsiniz artık.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Yani o özel orman dışına çıktıktan sonra normal, belediyenin mevcut yasalarına göre, İmar Kanunu’na göre belediyeler, İzmit Belediyesi ve Büyükşehir Belediyesi planlamasını yapar.

MURAT BAKAN (İzmir) – Biz buna karşıyız işte. Yani orada imar üzerinden bir rant yaratılıyor işte, bizim dediğimiz o, yine doğru değil. Yine doğru değil, sizin verdiğiniz örnek yine doğru değil yani benim açımdan, benim bakış açımdan. Orada bu vatandaş yüzde 6’yla almış orasını, bir kısmı ağaçlık belli ki, orada başka bir çözüm üretmek lazım ormanı koruyacak, oradaki ağaçları koruyacak bir çözüm. İzmit’in belki merkezinde 250 tane parseli bir arada düşündüğünüzde...

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Ağaç da yok bizim bölgede, tamamıyla çalılık.

MURAT BAKAN (İzmir) – Evet, yani o...

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Orman niteliğinde bir ağaç yok.

MURAT BAKAN (İzmir) – Ne ağaç dediniz?

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Çalı... Çalı çırpı, orman niteliğinde bir ağaç yok.

MURAT BAKAN (İzmir) – E ama işte o da orman.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – İzmit’i bilmiyorum, geldiniz mi, biliyor musunuz?

MURAT BAKAN (İzmir) – O da orman.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Zirai ilaç fabrikasının olduğu bölgeler, olduğu yerler.

MURAT BAKAN (İzmir) – Öyle düşündüğünüzde bütün maki alanlarını orman saymamak lazım.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Ama şöyle, bakın, şu anda herhangi bir yerde orman kadastro yapılmaya başlandığı an orada toplam tapu alanı 3 hektarın altındaysa zaten özel orman yazılamıyor yasaya göre. Bu, geçmişte yapılmış olan şeyler, bu problemi giderip bu vatandaşın mağduriyetinin ortadan kaldırılmasıyla ilgili.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Orman kadastro tekrar geçemez mi? Orman kadastro tekrar geçse...

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Yok, kadastro bir sefer geçiyor...

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Vekilim, bunun sonuçları ağır olabilir, şu an öngöremediğimiz. Bu hüküm yani siz İzmir için belki düşündünüz bunu buraya koydunuz, oradaki şeyi çözmek için ama 3 hektarın altındaki bu mevzu Türkiye’nin çok farklı yerlerinde, her yerinde uygulanabilecek bir hüküm olduğu için bizim için çok önemli. Belki sizin orada çalı olabilir, başka yerde çınar olabilir, başka orman ağaçları olabilir, dolayısıyla birden fazla yan yana parsel olabilir; toplamda orman bütünlüğünü tehdit edecek bir büyüklüğe ulaşabilir. Buraların imara açılması, imar durumlarının değiştirilmesi... Bir de imarda biliyorsunuz özel yetkili kurumlar var: TOKİ’si var, Özelleştirme İdaresi var, Çevre Şehircilik Bakanlığı, belediyeler, bir sürü kurum kendi imar iznini verebiliyor, şu an şey de başladı, Kültür Turizm de başladı kendi imar şeyini vermeye. Dolayısıyla bu, istismar edilebilecek bir şey. Ben tekrar bunu söylüyorum: Biz bu hâliyle bu maddeye karşıyız. Benim önerim: Şimdilik çekin, değerlendirelim öncesinde, eğer gerçekten... Türkiye’deki 3 hektarın altındaki özel orman arazileri nerelerdir, nedir? Çünkü sizin söylediğiniz rakam ile Genel Müdürün söylediği rakam tutmuyor bir defa.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Aynen.

MURAT BAKAN (İzmir) – Yani ondan sonra değerlendirilmesi gerekir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Teşekkür ediyorum Sayın Şeker.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Evet, Sayın Çepni, buyurun.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Evet, şimdi burada o vasfı kaldırdığımızda otomatik olarak imara açmış oluyoruz, bu birincisi, değil mi? İkincisi de şu...

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Yani imar planı yapıldığı zaman imara açılmış olur.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Doğal olarak yani.

Şimdi bu, bir kere, başından itibaren tartıştığımız orman alanlarının geliştirilmesi Anayasa maddesine bile aykırıdır.

İkincisi de şu, şimdi siz dediniz ki: “Ormanlaştığı koşullarda alanın tapu sahibi kaldıramayacağı yükümlülükler altına giriyor dolayısıyla bu yükümlülükleri ortadan kaldırıyoruz.” Yani “İnsanlar alanlarının ormanlaşmasını istemez hâle geldiler.” dediniz. Şimdi, burada eğer böyle bir sorun varsa yani o getirdikleri yükümlülükleri “a, b, c” diye “Kaldırıyoruz.” diye bir madde getirmeniz gerekirdi. Yani insanlar ormanların gelişmesinden, arazisindeki ormanların gelişmesinden kaynaklı kaldıramayacağı bir yük altına giriyorsa o yük her neyse o yükü kaldıralım, buyrun, çözüm budur.

Teşekkür ederim

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Evet.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Ucu açık bir şey.

MAHİR POLAT (İzmir) – Çok tartışılır ağabey bu.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Çok ucu açık, bunun nereye gideceği belli olmaz.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Çok teşekkür ediyorum.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Benzer şeyler çıkar, tüm Türkiye haritası önümüzde olmadığından...

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Arkadaşlar, Sayın Bakan Yardımcım, Değerli Genel Müdürüm yani bu konu bu Komisyondan geçiyor ama ana Komisyona gittiği zaman daha hazırlıklı ve şeffaf bir şekilde hazırlanın, arkadaşlarımızı da ikna edin. Yani bunu burada söylüyorum ve görüşmeleri şimdi tamamlıyorum bu konuyla ilgili, 29’uncu maddeyle ilgili.

Aynı mahiyette 2 önerge var, ben önergeleri okutuyorum...

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Bakalım, belki çekecekler arkadaşlar.

MAHİR POLAT (İzmir) – Belki çekmeyi düşünüyor olabilirler, teklif edildi ya Başkanım.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Gerçekten yani bunu oldu bitiyi getirmeyelim, kanunun ilk imzacısı olarak geleceksiniz, bu çok ucu açık bir iş, bu vebal olur ya. Yani çok ucu açık.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Ucu açık değil arkadaşlar, sınırlı. Şu andaki mevcut uygulamada böyle bir şey yok zaten.

MAHİR POLAT (İzmir) – Envanteriniz yok.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Şu andaki mevcut uygulamada buralar zaten 3 hektarın altı özel orman yapılamıyor, yapılmıyor zaten kanunen.

MURAT BAKAN (İzmir) – Kanun yapıcı onu yaparken bir maksadı vardır o zaman, 87’de. Vardır, çok önemli alanlar vardır, bunları dâhil etmek istememiştir yoksa onu yapan milletvekili arkadaşlarımız, o dönem, o yasamayı yapan, 87’den öncekileri de dâhil ederlerdi. Niye onu değerlendirmemişler, dönüp bakmak lazım, tutanakları incelemek lazım. Yani burada biz ikna olmuyoruz.

ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI GENEL BAŞKANI HASAN TÜRKYILMAZ – Başkanım, ben bir izahta bulunabilir miyim?

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Değerli arkadaşlar, sivil toplum kuruluşlarından görüşlerini aldık, bundan sonra sivil toplum kuruluşlarına söz vermeyeceğim, bunu burada söylemek isterim.

Evet, aynı mahiyette 2 önerge var, ben önergeleri okutuyorum, buyurun:

Çevre Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 241 Sayılı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 29’uncu maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Murat Çepni

Muazzez Orhan Işık

İzmir

Van

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Çepni, gerekçeyi okutayım mı?

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Gerek yok.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Evet, aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahiplerini okutuyorum, buyurun:

Murat Bakan

Vecdi Gündoğdu

Aydın Özer

İzmir

Kırklareli

Antalya

Ednan Arslan

İzmir

Mahir Polat

İzmir

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Evet, 29’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 29’uncu madde kabul edilmiştir.

36’ncı maddenin görüşmelerine başlıyoruz.

36’ncı madde üzerinde söz almak isteyen?

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Evet, Sayın Bakan, buyrun.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, 36’ncı maddeyle Orman Kanunu 2/B’ye göre orman sınırı dışına çıkarılacak arazilerin kapsamı ve usulü değiştirilmektedir, bu maddenin ormanların korunması ilkesi kapsamında öngörülemeyen sonuçlara yol açmayacak şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. 2/B maddesiyle orman dışına çıkarılan yerler, zaman içinde orman, ağaç ve çalılarla kaplanmışsa 2/B uygulamasının yanlış yapıldığı değerlendirilebilecektir. Yanan ormanların “2/B” adı altında imara açılmaması gerekmektedir. Biz bu düzenlemeye bu kapsamda karşıyız, bu maddeyle ilgili düzenlemeye.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Evet, Sayın Bakan, teşekkür ediyorum.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Çepni, buyurun.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bir önceki maddede de yaptığımız tartışmanın aynısını burada da yapıyoruz, şunun altını çizmek istiyorum: Bir alanın orman vasfını yitirip yitirmedığının tartışması son derece subjektiftir. Yani bilim insanlarının ortaya koyduğu gerçek şudur: Bir alanın orman vasfını kaybetmesi mümkün değildir. Orman dediğiniz şey ağaçtan ibaret değildir, yüksek ağaçlardan ibaret değildir, orası ekosistemin bir parçasıdır. Dolayısıyla buraya farklı tanımlar getirerek buranın ticarete açılması... Örneğin, mesela, Samsun Ayvacık ilçesinde Millî Emlak Genel Müdürlüğü tarafından satışa çıkarılan 2/B arazilerinin dönümüne 60 ile 100 bin lira arasında bedel koymuşlardır. Dolayısıyla bunların köylüler tarafından karşılanması mümkün değildir. Bunun bir açıklaması var: O da bunların, buraların başkaca şirketlere imara açılmasıdır. O yüzden maddenin çekilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Çepni.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Sayın Şeker, buyrun.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Sayın Başkanım, burada tahmin ediyorum herhâlde bir yanlış anlaşılma var veya da maddeyi tam olarak arkadaşlar kavrayamadı demeyeceğim ama ya bir yanlış anlaşılma var. Burada yeni bir 2/B alanı filan açılmıyor. 31/12/1981 tarihinden önce, Anayasa’mızda bu ilgili madde var, o tarihten önce orman özelliğini kaybetmiş olan yerler 2/B statüsüne ayrılıyor, dolayısıyla bugün yeni bir 2/B alanı filan oluşturulmuyor. Bu 2/B olarak ayrılan yerlerde önce orman idaresi gidip orada bir çalışma yapıyor, kadastro çalışması yapıyor. O kesinleştirdikten sonra bu sefer normal Tapu Kadastro gidiyor kullanım kadastro çalışması yapıyor. Dolayısıyla aynı yerle ilgili iki ayrı kurum farklı zamanlarda gidip orada çalışma yapıyorlar. Bu da ciddi anlamda hem zaman kaybı hem masraf.

Şimdi, burada, bu maddede deniliyor ki “İki kurum ayrı ayrı gidip çalışmasınlar, ikisi birlikte gitsin bu çalışmayı yapsınlar.” Bu maddenin özelliği bu, yoksa, yeni bir 2/B alanı filan oluşturma, satma filan öyle bir şey söz konusu değil. Aynı yerde hem orman kadastrounun hem de tapu kadastrounun farklı zamanlarda yapacağı çalışma birleştirilip tek bir çalışma hâline getiriliyor. Konunun özü bu Sayın Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Evet, Sayın Şeker, teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm, siz söz mü istediniz?

Buyurun.

BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRÜ MEHMET HASDEMİR – Başkanım, Sayın Vekilimizin söylediği şeyi ifade etmek için söz istemiştim ama açıklandı, gerek kalmadı.

Sağ olun.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Evet, teşekkür ediyorum.

36’ncı madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Çevre Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 241 sayılı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 36’ncı maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Murat Çepni

Muazzez Orhan Işık

İzmir

Van

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Evet, Sayın Çepni, gerekçeyi okutalım mı?

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Gerek yok Başkanım.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Teşekkür ediyorum.

36’ncı madde üzerinde verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

36’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 36’ncı madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Komisyonunda görüşülmesini kararlaştırdığımız maddelerin görüşmelerini tamamlamış bulunuyoruz. Böylece, teklif üzerindeki görüşmeler de tamamlanmış olmaktadır.

III.- KARARLAR (Devam)

2.- (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyonunda görüşülen maddeleriyle birlikte genel uygunluk görüşünün esas komisyon olan Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna sunulmasına ilişkin karar

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – Şimdi, teklif hakkında Komisyonumuzda görüşülen maddelerle birlikte genel uygunluk görüşünün esas komisyon olan Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna sunulmak üzere kabulünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Değerli Komisyon üyesi arkadaşlarımız, toplantımızı kapatmadan önce esasında başlangıçta hatırlatmam gerekiyordu ama muhalefet şerhi koymak isteyen milletvekillerimizin, yarın yani Çarşamba günü saat ona kadar muhalefet şerhlerini Komisyonumuza bildirmelerini rica ediyoruz.

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – On erken.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – On erken Başkanım.

BAŞKAN MUHAMMET BALTA – On birde esas komisyonun toplantısını var, bu yüzden rica ediyorum sizlerden, bu yüzden ben rica ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

Değerli Komisyon üyesi arkadaşlarımız, katkılarınızdan dolayı hepinize teşekkür ediyorum. Kamu kurum ve kuruluşlarına, sivil toplum kuruluşlarımıza, hepsine teşekkür ediyorum.

Hayırlı uğurlu olsun.

Hepinize selamlarımı, saygılarımı arz ediyorum.

Kapanma Saati: 17.53

